

รายงานการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อ
การพัฒนาหลักสูตรใหม่ : หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น

The opinions of users, graduates and students in the lower
northern region. Development of new curriculum : Bachelor of
Business Administration Local administration

นายกฤษกร เข้มเหล็ก
นายธีรภัทร กิจจารักษ์
นายอรุณ สนใจ
นายสฤติ คำมี
และนางสาวลภัสนันท์ สุวรรณศักดิ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประจำปีงบประมาณ 2560

รายงานการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อ
การพัฒนาหลักสูตรใหม่ : หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น

The opinions of users, graduates and students in the lower
northern region. Development of new curriculum : Bachelor of
Business Administration Local administration

นายกฤษกร เข้มเหล็ก

นายธีรภัทร กิจจารักษ์

นายอรุณ สนใจ

นายสฤดี คำมี

และนางสาวลภัสนันท์ สุวรรณศักดิ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
กิตติกรรมประกาศ	(ค)
สารบัญ	(ง)
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
1.5 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2. แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 การตัดสินใจ	6
2.2 ทฤษฎีการตัดสินใจ	15
2.3 ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ	24
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค	26
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
2.6 กรอบแนวการวิจัย	31
3. ระเบียบวิธีวิจัย	32
3.1 วิธีการศึกษา	32
3.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	32
3.3 เครื่องที่ใช้ในการศึกษา	33
3.4 วิธีเก็บข้อมูล	34
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
3.6 การนำเสนอข้อมูล	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการศึกษา	46
4.1 ศึกษาความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น	46
4.2 ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น	49
5. สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
5.1 สรุปผลด้านศึกษาความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น	50
5.2 สรุปผลด้านข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น	50
5.3 อภิปรายผลการศึกษา	51
5.6 ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	52
ประวัติผู้ทำวิจัย	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาไทยปัจจุบันได้มีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศไทย เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือของกาพัฒนาประเทศ ที่ถูกกำหนดโดยนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากอุดมศึกษาจะเป็นการสร้างคนและองค์ความรู้ เพื่อการแข่งขันในเวทีโลก ดังนั้นอุดมศึกษาไทยจะต้องมีมุมมองโดยเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในโลก ซึ่งเป็นแรงกดดันให้อุดมศึกษาไทยต้องมีการปรับตัวในทุกด้านอย่างรวดเร็ว การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาในระดับสูงของระบบการศึกษา เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีเพื่อนำไปสู่ การปฏิบัติ การริเริ่มการพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ การสร้างสรรค์และการเผยแพร่ ความรู้ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จึงได้มีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการ พัฒนาประเทศ โดยให้มีการจัดการเปิดสอนสาขาวิชาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาได้ เพิ่มมากขึ้น จนทำให้บางครั้งผู้เรียนและผู้ปกครองได้รับข้อมูลไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความสับสน ตัดสินใจไม่ถูกว่าควรที่จะเลือกเรียนในสาขาใดที่เหมาะสมกับตนเอง โดยจะส่งผลต่อการตัดสินใจในอนาคตของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2548) ได้กล่าวว่าการตัดสินใจ มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลเพราะการทากิจกรรมทุกอย่างมีการตัดสินใจเข้าไป เกี่ยวข้องแทบทั้งสิ้นการตัดสินใจที่สำคัญประการหนึ่งในชีวิตของผู้เรียน คือ การตัดสินใจในการศึกษา ต่อ เพราะเป็นเส้นทางที่ผู้เรียนต้องกำหนดและวางแผนอนาคตให้กับตนเอง เนื่องจากการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของความต้องการจำเป็นของมนุษย์ ซึ่งเป็นรากฐานในการสร้างความมั่นคงและความ ปลอดภัยให้กับชีวิต และเป็นการสร้างให้บุคคลมีงานทำ มีรายได้ รวมทั้งมีฐานะเป็นที่ยอมรับ ของ สังคม (Maslow, 1970) เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาสในการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆในระดับสูงและมีฐานะทางสังคมแตกต่างจากผู้ได้รับการศึกษาที่ต่ำกว่าการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาและ มหาวิทยาลัยของผู้เรียน เป็นหนึ่งในสิ่งที่มีความสำคัญของผู้เรียนและครอบครัวที่จะต้องพิจารณา ไตร่ตรองอย่างสมเหตุสมผล มีการตัดสินใจที่รอบคอบ คำนึงถึงผลดีผลเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงที่ผู้เรียนจะต้องมีการตั้งเป้าหมายเพื่อศึกษาในสาขาต่างๆ ถ้า ผู้เรียนคนใดสามารถเลือกศึกษาต่อได้เหมาะสมกับความถนัดของตนเอง ก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิต รวมทั้งยังส่งผลต่อสถานประกอบการ แต่ถ้าผู้เรียนเลือกไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถของตนเอง ก็อาจจะประสบความสำเร็จล้มเหลวในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของ วิฑูรย์ ตันศิริมงคล (2542) การตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่บุคคลไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และปัญหาที่พบบ่อยเสมอ คือ การตัดสินใจส่วนใหญ่มักจะมี ความซับซ้อน ดังนั้นวิธีการตัดสินใจโดยการลองผิดลองถูกจึงไม่ได้ผล การตัดสินใจที่ดีและมีเหตุผลจึงเป็นปัจจัยที่ชี้ว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือไม่ซึ่งในปัจจุบัน เรื่องของการศึกษาไทยนั้นตกต่ำลงอย่างมาก และยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ในเร็ววันนี้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นแทบจะกลายเป็นปัญหาค้างคา ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อเด็กไทยที่เข้าเรียนในระบบการศึกษาไทย ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาในบางสาขามีมากมายจนล้นงานจนพบบ่อยเสมอว่าในการรับสมัครงานบางตำแหน่ง มีผู้สมัครหลายหมื่นคนเพื่อแย่งกันเข้าทำงานที่มี การรับเพียงไม่กี่สิบอัตรา แต่บางสาขาวิชากลับขาดแคลนกำลังคนกลายเป็น ว่าในปัจจุบันเด็กที่เข้า เรียนในการจัดการศึกษาในระบบนั้นมีอนาคตที่ค่อนข้างชัดเจนว่าจะต้องตกงาน และตามที่ได้ศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2556-2561 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ ได้ให้ความสำคัญโดยมีรายละเอียดคือมุ่งพัฒนา ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐสู่

องค์การแห่งความเป็นเลิศ โดยเน้นการจัดโครงสร้างองค์การที่มีความทันสมัย กะทัดรัด มีรูปแบบเรียบง่าย (Simplicity) มีระบบการทำงานที่คล่องตัว รวดเร็ว ปรับเปลี่ยนกระบวนการตัดสินใจในการทำงาน เน้นการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) พัฒนา ชีตสมรรถนะของบุคลากรในองค์การ เน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สร้างคุณค่าในการปฏิบัติการกิจของรัฐ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาระบบราชการของไทยได้ และการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเพื่อศักยภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายการศึกษาและ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของการพัฒนาท้องถิ่น จากสถิติจำนวนนักศึกษาที่เข้า สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้นจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น แนวโน้มความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ของนักเรียนและผู้ใช้บัณฑิตในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างซึ่งทางผู้จัดทำวิจัยต้องการทราบว่า เมื่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่นจะมีตลาดแรงงานรองรับทั้งหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนมากน้อยเพียงใดของผู้ใช้งานบัณฑิตที่จบออกไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น

1.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น

1.2.3 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น

1.3.1 ทราบความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น

1.3.2 ได้ทราบถึงความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น

1.3.3 ผลการศึกษาสามารถใช้ในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

(1) ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น

(2) ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้จะใช้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และผู้ประกอบการระดับ ผู้บริหารในระดับสูง และระดับกลางในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยมีการให้ทำแบบสอบถาม

คำนิยามศัพท์

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และบริหารงานภายใต้อำนาจของรัฐที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ

อุดมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี การศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่า

ผู้ใช้งานบัณฑิต หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบการหรือผู้บริหารของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ผู้สนใจเข้าศึกษาปริญญาตรี หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายในจังหวัดเพชรบูรณ์

การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกจากตัวเลือก หรือทางออกหลายๆ ทาง และพยายามเลือกตัวเลือก หรือทางออกที่ดีที่สุด

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต และนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1 การตัดสินใจ

2.1.1 ความหมายของการตัดสินใจ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเรียน

2.1.3 องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกเรียน

2.1.4 การตัดสินใจเลือกเรียน

2.2 ทฤษฎีการตัดสินใจ

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ

2.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการศึกษาต่อ

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรอบแนวการวิจัย

2.1 การตัดสินใจ

2.1.1 ความหมายของการตัดสินใจ

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2521 : 208) ให้คำนิยามการตัดสินใจเป็นการเลือกจากตัวเลือก หรือทางออกหลายๆ ทาง และพยายามเลือกตัวเลือกหรือทางออกที่ดีที่สุด

แสวง รัตนมงคลมาศ (2545 : 15) ให้ความหมายของคำว่าตัดสินใจคือ การเลือกบนทางเลือก

(Choice of Alternative) ซึ่งทางเลือกนั้นจะต้องประกอบด้วย

1. ทางเลือกหลายทาง หากมีทางเลือกทางเดียวไม่ถือว่าเป็นการตัดสินใจ
2. ต้องใช้เหตุผลประกอบการพิจารณาโดยใช้ข้อมูลตัวเลขต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบการตัดสินใจด้วย
3. มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าการตัดสินใจนั้นทำไปเพื่ออะไร

อโณทัย พึ่งทองหล่อ (2543 : 25) กล่าวว่าตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกสิ่งหนึ่งจากหลาย ๆ สิ่งหรือเลือกที่จะปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากหลายๆ ทางที่มีอยู่ สิ่งหรือวิธีการที่เลือกนั้นย่อมได้รับการพิจารณา อย่างถี่ถ้วนแล้วว่าถูกต้องเหมาะสมหรือดีที่สุดและตรงกับเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้จาก ความหมายของการตัดสินใจดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการตัดสินใจเป็นการเลือกจากตัวเลือกหรือทางออกหลาย ๆ ทางมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน โดยผ่านกระบวนการใช้ความคิดประกอบการตัดสินใจ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเรียน

พรรณิ เกษมกมล. (2531 :28-29) ได้เสนอแนะว่า การตัดสินใจเลือกแผนการเรียน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ควรเริ่มต้นด้วยการตรวจสอบค่านิยมของตนเอง สำนวนค่านิยมที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วยองค์ ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. มิติได้แก่รายได้ดี การช่วยเหลือคนอื่น ความมีชื่อเสียงการเป็นตัวของตัวเองการใช้สติปัญญา ฯลฯ

2. ขนาดได้แก่จำนวน หรือระดับของค่านิยม เช่น เงินเดือนมีหลายระดับ

3. ความสำคัญ ได้แก่การให้น้ำหนักค่านิยม เช่น ให้ความสำคัญหรือมีค่านิยม เรื่องเงินเดือนมากกว่าความเป็นตัวของตัวเอง

ขั้นที่ 2 การกำหนดตัวเลือกว่าเรามีตัวเลือกอะไรบ้างขั้นตอนนี้จะทำให้สะดวกขึ้น ถ้ากำหนดตัวเลือกเฉพาะกลุ่มหรือเป็นตัวเลือกแบบเดียวกัน เช่น จะเลือกศึกษาต่อหลังจากสำเร็จ การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพแล้ว ตัวเลือกอาจเป็นการเลือกศึกษาต่อในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (2 ปี) หรือศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี)

ขั้นที่ 3 การให้คะแนนในแต่ละเรื่องของค่านิยม การให้คะแนนตามใจตนเอง มีการประเมินโดยใช้ตัวเองเป็นหลักตามน้ำหนักค่านิยม แต่เมื่อรวมคะแนนตามความสำคัญของแต่ละช่อง ความสำคัญทุกช่องรวมกันจะได้เท่ากับ 100 คะแนน

ขั้นที่ 4 การกำหนดสัมประสิทธิ์ของแต่ละตัวเลือก แคทซ์ได้ใช้มาตรฐานแค่ 5 สเกลเช่น สัมประสิทธิ์เป็น 5, 4, 3, 2, 1 สัมประสิทธิ์จะเป็นค่าที่แสดงว่าคนในอาชีพที่แต่ละแผนหรือแต่ละตัวเลือกจะได้รับขนาดของค่านิยมที่ต้องการ โดยกำหนดว่า 5 มีค่ามากกว่าร้อยละ 92 4 มีค่าระหว่าง ร้อยละ 69-92 3 มีค่าระหว่างร้อยละ 33-68 2 มีค่าระหว่างร้อยละ 9-32 1 มีค่าน้อยกว่าร้อยละ 9

ขั้นที่ 5 การนำค่าสัมประสิทธิ์มาคูณกับคะแนน เป็นช่องความสำคัญ ใส่ผลที่ได้ในช่องผลของแต่ละตัวเลือกแล้วหาค่าผลรวมของค่านิยมในแต่ละตัวเลือก ตัวเลือกใดได้ผลรวมสูงสุดแสดงว่าน่าจะตัดสินใจเลือกนั้น

ขั้นที่ 6 สำหรับโรงเรียนที่ได้รับคะแนนจากการทำสอบ หรือมีบันทึกผลวิชาการสามารถหาความน่าจะเป็นของความสำเร็จแต่ละตัวเลือกได้ อาจนำค่าความน่าจะเป็นคูณกับผลรวมของค่านิยม จะได้ดัชนีความคาดหวัง ถ้าดัชนีความคาดหวังของตัวเลือกใดสูงสุดแสดงว่าน่าจะตัดสินใจเลือกตัวเลือกนั้น

2.1.3 องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกเรียน

Herr and Cramer (อ้างใน ประพันธ์ สุริหาร 2533 : 281-282) ได้จำแนกองค์ ประกอบซึ่งมีอิทธิพล ต่อการเลือกเรียนวิชาชีพ หรือเลือกอาชีพของบุคคลไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบภายใน เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้น จากภายในตัวบุคคล แบ่งเป็น

1.1 องค์ประกอบส่วนบุคคลได้แก่ความสนใจ ทักษะ ประสบการณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่า แห่ทนและความรับผิดชอบ

1.2 องค์ประกอบเกี่ยวกับโครงสร้างของค่านิยม ได้แก่ ค่านิยมทางการงาน จุดมุ่งหมายของชีวิตจุดมุ่งหมายทางอาชีพ ทศนคติต่ออาชีพ ความต้องการและการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

2. องค์ประกอบภายนอก เป็นอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม หรือสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้น
แบ่งเป็น

2.1 องค์ประกอบเกี่ยวกับโอกาส ได้แก่ โอกาสทางการศึกษาขอบเขตในการประกอบอาชีพ ข้อบังคับของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ และโอกาสในการประกอบอาชีพ

2.2 องค์ประกอบเกี่ยวกับสังคมแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ครู บุคคลที่เคารพรัก และรูปแบบของการศึกษา และลักษณะอาชีพในสังคม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกเรียนนั้น มีหลายสาเหตุ ได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ฐานะทางสังคมของครอบครัวความสามารถส่วนบุคคล ความสนใจ ทักษะ ประสบการณ์ความรู้สึกความคิดเห็นของครอบครัว การชักชวนของเพื่อน การแนะนำของโรงเรียน และความต้องการที่จะประกอบอาชีพ ในอนาคต ซึ่งต้องนำมาพิจารณาประกอบกันในการ

2.1.4 การตัดสินใจเลือกเรียน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2548 : 14-20). ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนไว้ดังนี้

1. ด้านเป้าหมาย เป็นความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่ต้องการจะศึกษาต่อเพราะมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอาจจะต้องการมีความรู้ในสาขาวิชานั้นโดยเฉพาะ

2. ด้านความเชื่อค่านิยม เป็นค่านิยมที่นักศึกษาที่มีความคิด มีความรู้มีความเข้าใจและเล็งเห็นคุณค่า ประโยชน์ของการศึกษาที่มีต่อการประกอบอาชีพ และมองว่าเมื่อศึกษาไปแล้วนั้นจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต

จุฑามาศ ดันนัรัตน์โอภาส (2548 : 12-20) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อไว้ดังนี้

1. ด้านอิทธิพลจากสังคม เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจของนักศึกษาโดยได้รับ อิทธิพลจาก สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ของนักศึกษาโดยมีผลมาจากเพื่อน ญาติครูอาจารย์ และคนในครอบครัว

2. ความรู้ความสามารถเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจของนักศึกษา โดยนักศึกษาได้มีความมานะพยายามที่จะศึกษาเพื่อให้ทำคะแนนได้ดี ๆ ในรายวิชาต่าง ๆ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้บุคคลอื่นได้

3. ความคาดหวัง เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจของนักศึกษา โดยเน้นที่ความรู้สึกนึกคิดหรือความต้องการของนักศึกษา เช่น ความอยากที่จะเป็นบุคคลมีชื่อเสียงและความต้องการในเรื่องของรายได้ในอนาคตหลังจากจบการศึกษา

2.2 ทฤษฎีการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญยิ่งต่อการตัดสินใจการหา ทางเลือกที่เหมาะสมของแต่ละบุคคลดังที่ Bross (อังโนอรุณ ศรีภูมิ. 2529 : 4) ที่ได้อธิบาย เกี่ยวกับการตัดสินใจไว้ว่า ปัจจุบันพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจได้ทวีความยุ่งยากมากขึ้น มิใช่แต่จะมีทางเลือกมากมายให้ต้องตัดสินใจเลือกเท่านั้น แต่ยังมี ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมที่ยึดถือด้วย บุคคลสามารถได้รับการช่วยเหลือ 2 ประการคือ ประการแรกในการตัดสินใจในเป้าหมายเฉพาะอย่างยิ่งเรียกว่าผลที่ได้

(outcome) และประการที่สองในการพิจารณาทางเลือกหลายทาง และซึ่ง นำหนักทางเลือกเหล่านั้นในส่วนที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของเขาเองเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้ ทฤษฎีการตัดสินใจมีหลายทฤษฎีและทฤษฎีที่เสนอต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาหรือเลือกอาชีพ ดังนี้ ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต (Gelatt's decision making theory) Gelatt (อ้างใน ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์. 2539) ทฤษฎีนี้แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ และเมื่อบุคคลมีความประสงค์ที่ต้องการจะตัดสินใจ บุคคลนั้นก็จะประสงค์จะได้รับข้อเสนอแนะโดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขาต่อจากนั้นบุคคลก็จะพิจารณา ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขาต่อจากนั้นบุคคลก็จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับและพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือก สำหรับการทำนายผลอาจจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้นซึ่งการทำนายผลจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใดจะขึ้นอยู่กับสิ่ง 2 ประการคือข้อมูลที่รวบรวมได้ และน้ำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม สำหรับลำดับขั้นต่อไปเป็นระบบค่านิยม ในขั้นนี้บุคคลจะพิจารณาถึงผลที่พึงปรารถนาเขา จะเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับลำดับขั้นของค่านิยม เช่น ถ้าเขาเลือกวิชาชีพนี้เพื่อต้องการเงินเดือน มาก หรือคาดได้ว่าเขาสามารถเรียนจบในสาขาวิชานี้ได้และจะได้มีโอกาสศึกษาต่อเขาอาจจะต้องตั้งคำถามว่าค่านิยมสูงสุดของเขานั้นคืออะไร ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจเลือกของเขาเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนขั้นสุดท้ายเป็นการประเมินผลและการเลือกตัดสินใจ ซึ่งจะ เป็นผลมาจากการตัดสินใจโดยวางแผนสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลใหม่ เพื่อการตัดสินใจครั้งต่อไป

สำหรับวงจรกระบวนการตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้คือ

1. จุดมุ่งหมาย บุคคลต้องการตัดสินใจเมื่อมีทางเลือกนั้น ๆ
2. ข้อเสนอแนะ บุคคลจะต้องค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกนั้น ๆ
3. ความเป็นไปได้โดยจะต้องค้นหาความเป็นไปได้ทั้งหมดของกิจกรรม
4. ความเป็นไปได้ของผลที่จะได้รับโดยจะต้องตรวจสอบลำดับความเป็นไปได้ในแต่ละ

ทางเลือก

5. ความน่าจะเป็นของผลที่ได้รับโดยการทำนายความน่าจะเป็นจริงของแต่ละลำดับ
6. ค่านิยมโดยการประเมินความต้องการของบุคคลในแต่ละลำดับ
7. การประเมินผลโดยประเมินความเหมาะสมและเลือกตัดสินใจ
8. การตัดสินใจ มีการตัดสินใจซึ่งอาจเป็น
 - 8.1 การตัดสินใจสิ้นสุดลง
 - 8.2 การค้นหาข้อเสนอแนะใหม่

จากทฤษฎีการตัดสินใจของ Gelatt พอสรุปได้ว่าการตัดสินใจจะเป็นกระบวนการที่เป็นระบบประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย ระบบข้อมูลที่ตีพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือกค่านิยม และการประเมินผลแล้วจึงตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดที่เหมาะสมของแต่ละบุคคลทฤษฎีการตัดสินใจของ Tiedman and O'hara (อ้างใน พรศรี สุนสวัสดิ์. 2533 : 12-13) มีแนวคิดว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพ การปรับตัวในการประกอบอาชีพเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนาเป็นระยะเวลานาน แบ่งพัฒนาการด้านอาชีพออกเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมเลือกอาชีพ (The Period of Anticipation of Decision Making or Preoccupation)** ขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลจะเผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้า เช่น จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะต้องเรียน หรือเริ่มคิดเตรียมการที่จะเลือกอาชีพต่อไปในอนาคตในขั้นนี้บุคคลจะใช้กระบวนการวิเคราะห์แยกแยะรายละเอียดเกี่ยวกับตนเอง และสิ่งแวดล้อมและก่อตัวเป็นความคิดที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาเรียนหรือเลือกอาชีพ ในขั้นนี้แบ่งย่อยออกเป็น 4 ขั้นดังนี้ คือ

1.1 **ขั้นการสำรวจ (Exploration)** ในขั้นนี้บุคคลจะสำรวจและประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัดความสามารถความสนใจและความต้องการ นอกจากนี้ยังมีการสำรวจลักษณะ สาขาวิชาหรือลักษณะอาชีพ ข้อดีและข้อบกพร่องของอาชีพด้วย

1.2 **ขั้นการก่อตัวของความคิด (Crystallization)** เมื่อให้ประเมินตนเองและวิเคราะห์อาชีพ หรือสาขาวิชาแล้วก็จะรวมตัวเป็นแนวคิด ซึ่งจะนำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกสายการเรียน หรืออาชีพ

1.3 **ขั้นการลองเลือกอาชีพ (Choice)** ในขั้นนี้บุคคลจะตัดสินใจลองเลือกสายการเรียนหรืออาชีพ

1.4 **ขั้นการพิจารณารายละเอียดเพื่อความกระจ่างชัดเจนและแน่นอนในการตัดสินใจ (Clarification of specification)** ในขั้นนี้บุคคลจะหารายละเอียดเพิ่มเติมในสาขาวิชาหรืออาชีพที่ เลือกอีกครั้งเพื่อการตัดสินใจที่แน่นอน

2. **ขั้นการประกอบอาชีพและการปรับตัวในการทำงาน (The Period of Implementation and Adjustment)** เมื่อบุคคลตัดสินใจเลือกสาขาการเรียนและอาชีพได้แล้วก็จะไปสู่ขั้นดำเนินการศึกษาหรือประกอบอาชีพตามที่ได้เลือกสรรในขั้นนี้จะแบ่งย่อยได้เป็น 3 ขั้น คือ

2.1 **ขั้นการนำตนเองเข้าสู่การศึกษาหรือทำงาน (Induction)** ขั้นนี้บุคคลจะเข้าทำงานหรือศึกษาตามสาขาที่ตนได้ตัดสินใจเลือกแล้ว

2.2 **ขั้นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง (Transition or Reformation)** ถ้าบุคคลประสบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาหรือประกอบอาชีพที่เลือกแล้วนั้น บุคคลก็จะปรับปรุงตนเองหรือสำรวจตนเองและอาชีพหรือสาขาที่เรียนใหม่เพื่อไปสู่การตัดสินใจเลือกการศึกษาหรืออาชีพใหม่ให้เหมาะสมต่อไป

2.3 **ขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Maintenance or Integration)** ถ้าบุคคลประสบความสำเร็จในการศึกษา หรือประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้วนั้นก็จะเป็นกำลังใจให้บุคคลมุ่งมั่น ศึกษาหรือประกอบอาชีพให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

จากทฤษฎีการตัดสินใจของ Tiedman and O'hara สรุปได้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลกับอาชีพมีความสัมพันธ์กัน เห็นได้ชัดเจนจากการที่บุคคลต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจ ทฤษฎีนี้ได้ย้ำเรื่องของการตัดสินใจ ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการทางอาชีพจากการศึกษาทฤษฎีการตัดสินใจของนักวิชาการหลาย ท่านพบว่า การตัดสินใจเลือกอะไรก็ตามจะต้องคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผลในการพิจารณา มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะตัดสินใจเป็นอย่างดีนอกจากนี้ยังพบว่าการตัดสินใจมีการทำเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและการตัดสินใจเป็นหัวใจสำคัญในการเลือกศึกษาต่อ หรือเลือกอาชีพ ฉะนั้นนักศึกษาที่เลือกศึกษาต่อจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพราะการตัดสินใจเลือกเรียนสายใดสายหนึ่งเท่ากับว่าได้ลงทุนเพิ่มมูลค่าให้ตนเอง และเป็นการสร้างความพร้อมที่จะเอาไปประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับสายการเรียนที่เลือกเรียน

2.2.1 ลักษณะของการตัดสินใจ

ซูซีย์ เทพสาร (2546 : 15) ได้แบ่งการตัดสินใจของมนุษย์เป็น 2 ลักษณะคือ

1. การตัดสินใจตามธรรมชาติหมายถึง การตัดสินใจที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของการตัดสินใจของคนทั่วไปที่ปฏิบัติเป็นประจำโดยการตัดสินใจที่ขาดการควบคุมอย่างเป็นระบบแม้ว่าจะมีเหตุผลแต่ก็เป็นเหตุผลทางอารมณ์มาเจือปนมากกว่าเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ เช่น ในการเลือกคู่ครองจะพบว่าส่วนใหญ่รูปร่างหน้าตาจะมีอิทธิพลต่อการเลือกคู่ครองเหนือคุณสมบัติอื่น ๆ จัดได้ว่าเป็นการตัดสินใจในระดับบุคคลหรือครอบครัว

2. การตัดสินใจที่ควรจะเป็น หมายถึง การตัดสินใจที่ผู้รู้ทั้งหลายได้รวบรวมไว้เป็นหลักปฏิบัติซึ่งเป็นไปตามหลักตรรกศาสตร์หรือตามเหตุผลปราศจากอารมณ์ มีการควบคุมอย่างระบบด้วยการศึกษาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไขและพิจารณาถึงผลกระทบแล้วจึง เลือกวิธีการที่ดีที่สุดเป็นการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นการตัดสินใจระดับชุมชนหรือสังคม

2.2.2 ประเภทของการตัดสินใจ

เนื่องจากการตัดสินใจมีผลทางการปฏิบัติเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอนาคตดังนั้นจึงใช้ปรากฏการณ์แห่งความไม่แน่นอนเป็นเกณฑ์ในการจัดหมวดหมู่ รศนา อัสชะกิจ (อ้างถึงใน จิระจิตต์ ราคา. 2540 : 86-91) ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. การตัดสินใจภายใต้ภาวะแน่นอน (Certainty) ผู้ตัดสินใจมีข้อมูลที่สมบูรณ์แน่นอนชัดเจนเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์กำหนดได้ว่าสภาวะการณ์ใดจะเกิดและเกิดอย่างไร แต่ในความเป็นจริงนั้นการตัดสินใจภายใต้ภาวะความแน่นอนมีโอกาสนั้นไปได้น้อยมากหรือแทบไม่มีเลย จึงได้นำกลวิธีการตัดสินใจทั้งหลายมาพัฒนาในรูปของการตัดสินใจภายใต้ภาวะที่แน่นอน โดยกำหนดข้อสมมติไว้ว่าสภาวะการณ์ใดบ้างที่จะเกิด

2. การตัดสินใจภายใต้ภาวะไม่แน่นอน (Uncertainty) การตัดสินใจภายใต้ภาวะไม่แน่นอนมีโอกาสดังกล่าวมากที่สุด ผู้ตัดสินใจต้องปฏิบัติด้วยความมืดมน เพราะปราศจากข้อมูลหรือแทบไม่มีข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา เกณฑ์ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยรายบุคคลของผู้ตัดสินใจ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ประเภทดังนี้

2.1 บุคคลประเภทใช้หลักการ Maximin (Maximize Minimum Pay-Off) หรือว่าได้น้อยดีกว่าไม่ได้เลย บุคคลประเภทนี้มักเป็นผู้ที่ระแวงระวังภัยไม่ไว้วางใจในความไม่แน่นอนมีประสบการณ์ ในทางคาดการณ์ ด้านร้าย ฉะนั้นจึงตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่แน่ใจว่าประสบผล สำเร็จต่ำสุดแต่ความแน่นอนสูง

2.2 บุคคลประเภทใช้หลัก (Maximize Minimum Pay-Off) หรือบุคคลผู้โชคดีเสมอ บุคคลประเภทนี้จัดเป็นผู้มีประสบการณ์ในการคาดการณ์ล่วงหน้าในแง่ดีไม่คำนึงถึงความไม่แน่นอนเพราะเชื่อมั่นในความเชี่ยวชาญสูงสุดของตน

2.3 บุคคลประเภทใช้หลัก Middle of the Line Between the Maximax and Maximin หรือประนีประนอม บุคคลทั้งสองประเภทนี้เหมาะสมสำหรับเมื่อร่วมในสถานการณ์ที่ประกอบด้วยบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวข้างต้น

2.4 บุคคลประเภท Criterion of Rationality หรือ ประเพณีนิยมความเสมอภาค ในกรณีนี้แตกต่างจากกรณีประนีประนอม เพราะจะนำทางเลือกมาคิดถ่วงน้ำหนักให้เท่ากันและ

เหมือนกันหมด ส่วนการตัดสินใจยังคงยึดหลักเดียวกันคือพิจารณาจากค่าสูงสุดของปริมาณตามที่คาดหวัง

2.5 บุคคลประเภทแมกซ์ซีแมกซ์ (Maximax) หรือประเภทใฝ่สูงเกินศักดิ์คือ พยายามรักษาโอกาสที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดหรือในอีกแง่หนึ่งคือปฏิบัติตามทางเลือกที่มีโอกาสเสียประโยชน์น้อยที่สุดนั่นเอง

3. การตัดสินใจภายใต้ภาวะเสี่ยง (Risk) การตัดสินใจภายใต้สภาวะการเสี่ยงมีโอกาสเป็นไปได้อย่างสูง

จากการตัดสินใจภายใต้ภาวะไม่แน่นอน เนื่องจากภาวะนี้อยู่กึ่งกลางระหว่างภาวะแน่นอนและไม่แน่นอน การตัดสินใจจะทำตามข้อมูลที่พอมีอยู่บ้างแต่ไม่สมบูรณ์ข้อมูลที่ได้รับเพียงช่วยให้คาดเดาว่าตามรูปแบบของความน่าจะเป็นนั้น สภาวะการณ์ใดมีโอกาสจะเกิดขึ้นได้บ้าง โดยข้อมูลจะมีหลายรูปแบบและหลายตีกี่

2.2.3 กระบวนการตัดสินใจ

เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้หลักเหตุผลเป็นลักษณะของการหาทางออกที่ดีที่สุดเป็นพื้นฐาน มีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจดังนี้

อุมพร พิเศษ (อ้างถึงใน ชูชัย เทพสาร. 2546 : 11-13) กล่าวว่าขั้นตอนในการตัดสินใจโดยถือแนวพิจารณาการแก้ปัญหา (Problem Solving Approach) เป็นเกณฑ์ ในการพิจารณาโดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Data Collection) เนื่องจากว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุการเสาะหาข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา คือ การเสาะหาสิ่งที่เป้นสาเหตุนั้นเพื่อมาเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจจะต้องกระทำอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ทั้งในแง่ของการเก็บรวบรวมข้อมูล(Collective) และในแง่การวิเคราะห์ (Analysis) ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับการวิจัย

2. ขั้นตอนการกำหนดทางเลือก (Formulating Alternative) เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากในกระบวนการตัดสินใจเป็นการพยายามจะครอบคลุมวิถีทางที่จะแก้ปัญหาได้ในหลายๆ วิธีต้องกำหนดให้ได้ในรูปธรรมหลักขอเท็จจริงหลัก (Main Fact) เป็นอย่างไรบ้างและในทางปฏิบัติ ต้องสร้างฉาก(Scenario) ขึ้นมาก่อนว่าเรื่องนี้มีทางเลือกอะไรบ้างในทางเลือกนั้นๆ มีข้อเท็จจริงรูปธรรมหลักๆ อะไรบ้าง

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ทางเลือก (Analysis Alternative) การวิเคราะห์ทางเลือกควรใช้ความเป็นจริงที่เป็นภาวะวิสัย (Objective Analysis) พยายามหลีกเลี่ยงการนำค่าทั้งหลายมาเกี่ยวข้องในการ วิเคราะห์

4. ขั้นตอนการเปรียบเทียบค่าทางเลือก (Value Comparison) ขั้นตอนนี้เป็นการเปรียบเทียบโดยนำ คามาเกี่ยวข้องของนำมาเปรียบเทียบกับขั้นตอนอื่นที่ปลอดจากค่าแลมาพิจารณาทาง เลือกอีกทีหนึ่ง

5. ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด (Choice Alternative on the Best Set of Alternative)ขั้นตอนนี้เป็นการตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุด

ชูชัยเทพสาร (2546 : 16) กล่าวว่ากระบวนการตัดสินใจมี 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดปัญหา โดยทั่วไปปัญหาหมายถึงสภาพที่ไม่เป็นที่พอใจและความไม่พอใจมักจะเกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป้นอยู่กับสิ่งที่ควรเป็นหรือที่ต้องการของผู้ที่มีหน้าที่ตัดสินใจ

2. กำหนดมาตรฐานสำหรับใช้ในการตัดสินใจอันเป็นการระบุถึงลักษณะและปัจจัยต่างๆ ที่จะต้องใช้พิจารณาในการตัดสินใจ

3. ลำดับความสำคัญของมาตรการหรือปัจจัยที่กำหนดไว้ว่าอะไรมีความสำคัญมากที่สุด และเรียงลำดับกันไว้

4. กำหนดทางเลือกที่พอจะมีความเป็นไปได้จำนวนหนึ่ง และกำหนดคุณค่าของทางเลือกตามมาตรการแต่ละอย่าง

5. เมื่อมีทางเลือกแล้ว ขึ้นต่อไปเป็นการประเมินแต่ละทางเลือกว่ามีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร โดยอาศัยมาตรการหรือปัจจัยที่กำหนดไว้และหาค่าของแต่ละทางเลือกอาศัยน้ำหนักของแต่ละมาตรการ คูณกับคุณค่าของทางเลือกแล้วนำมารวมกันเป็นค่าทั้งหมดของแต่ละทางเลือก

6. ขั้นสุดท้ายคือการเลือกเอาทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งน่าจะเป็นทางเลือกที่มีคะแนนมากที่สุด ชันนทสิริ สายเปา (2543 : 12) กล่าวว่าขั้นตอนของการตัดสินใจแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนได้แก่

1. การจำแนกแยกแยะตัวปัญหา ภายใต้ความรู้สึกละต้องหาทางเลือก ซึ่งหมายความว่าได้เกิดประเด็น ปัญหาบางอย่างขึ้นแล้วจุดสำคัญเบื้องต้นของการตัดสินใจจะต้องทำการสำรวจตรวจสอบให้แน่ชัดว่าประเด็นปัญหานั้นคืออะไรกันแน่

2. การจำแนกแยกแยะสาเหตุแห่งตัวปัญหาการจำแนกแยกแยะสาเหตุแห่งตัวประเด็นปัญหาเป็นการกำหนดทางเลือกเพื่อทางเลือกที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือประเด็นอันเป็นผลให้ เป็นที่เหมาะสม

3. การกำหนดและการเลือกทางเลือกสำหรับการกำหนดทางเลือกในเชิงกลยุทธ์นั้นจะต้องมีความ ต้องการแหล่งข้อมูลข่าวสารข้อมูลมาเป็นเหตุผลในการกำหนดทางเลือกต่อไป

4. การปฏิบัติการตามการตัดสินใจทางเลือก การปฏิบัติตามการตัดสินใจในการปฏิบัติการตามทางเลือกนี้จำเป็นที่จะต้องติดตามดูว่าเหตุการณ์สถานการณ์บางอย่างที่ได้คาดไว้ว่าจะเปลี่ยนแปลงได้

เทย์เลอร์ (Taylor. 1997 : 198-199, อ้างถึงใน วุฒิชัย จานง. 2540 : 13-14) กล่าวถึง การตัดสินใจอวอ เป็นกระบวนการตัดสินใจมีขั้นตอนการแก้ปัญหาได้แก่

1. การแยกแยะตัวปัญหา เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความรู้สึกว่าได้เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในวามีปรากฏการณ์บางอย่างที่ไม่เป็นไปตามที่คาดคิด จัดว่าเป็นขั้นตอนการสร้าง ความสนใจและมั่นใจโดยการทำ ความเข้าใจกับตัวปัญหาที่แท้จริง

2. การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้นเป็นกิจกรรมด้านชวนปัญญา เป็นการค้นหาสาเหตุหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดตัวปัญหาโดยการเสาะหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ข่าวสารที่หามาได้นั้นต้องมีความเกี่ยวข้องจำเป็นกับตัวปัญหาและเพียงพอในการแก้ปัญหา

3. การประเมินค่าข่าวสารเป็นการประเมินว่าข่าวสารที่ไดมานั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงพอตรงกับเวลาสามารถนำไปวิเคราะห์ปัญหาได้หรือไม่

4. การกำหนดทางเลือกเป็นการกำหนดทางเลือกใหม่มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ทางเลือกนั้นพยายามที่จะครอบคลุมวิถีทางที่จะแก้ปัญหาได้ในหลายๆวิธีมีการลำดับความสำคัญของทางเลือกไว้แต่ยังยอมรับว่าทางเลือกแต่ละทางนั้นอาจช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้ถูกต้องและเหมาะสมในระดับที่แตกต่างกัน

5. การเลือกทางเลือก เป็นการเลือกทางเลือกที่กำหนดไว้เพื่อจะนำไปปฏิบัติต่อไปเป็นที่ยอมรับว่า เป็นการตัดสินใจอย่างแท้จริง

6. การปฏิบัติการตัดสินใจเป็นการปฏิบัติตามผลของการตัดสินใจที่ได้อีกทางเลือกไว้แล้ว
วรรณา พรหมบุรณ (2540 : 50) กล่าวว่า การตัดสินใจจะเกิดขึ้นจะต้องมีขั้นตอนดังนี้คือ

6.1 การเข้าใจกระบวนการตัดสินใจในการเลือกที่จะทำอะไรก็ตามที่ต้องใช้การตัดสินใจซึ่งจะต้องเสี่ยงต่อการเสี่ยงดังกล่าวนี้นี้จะต้องมีหลักการ คือมีการศึกษาตนเองตั้งแต่การรับรู้เรื่องของตนเองมีการหาทางเลือกและมีการสำรวจอาชีพตนเอง

6.2 การรู้จักตนเอง การรู้จักตนเองเป็นการรู้จักและเข้าใจความคิดความรู้สึกและการกระทำของตน รู้เหตุรู้ผล มองตนในแง่ดีมองผู้อื่นในแง่ดีรักตนเองรักผู้อื่น มองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

6.3 การมีความรู้เรื่องการพัฒนาตนเพื่ออาชีพ คือ มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในชีวิตซึ่งหมายถึงความสำเร็จในอาชีพ นักการศึกษา กล่าวว่าการที่จะทำให้คนประสบความสำเร็จในอาชีพควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

6.3.1 มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทุกชีวิตต้องตื่นตัวยอมรับและมองหาทักษะใหม่

6.3.2 ถ้ามองใจตนเองดูก่อนว่าเรามีค่านิยม ความสามารถ มีความต้องการหรือไม่

6.3.3 มุ่งสู่เส้นทาง มองหาสิ่งที่เป็นไปได้ซึ่งตรงกับศักยภาพที่แท้จริงของตน

6.3.4 ศึกษาคนควาอย่างต่อเนื่อง หาสิ่งที่เหมาะสมกับชีวิตตนทุกรูปแบบ

6.3.5 ขอความร่วมมือจากทุกฝ่าย สอบถามผู้รู้

6.3.6 การเลือกตัดสินใจอย่างใดไป ควรมีการตรวจสอบคนหาข้อเสียอีกครั้งเพื่อได้ผลที่แน่นอน

ซิลากยี (Szilagyi. 1984 : 211 – 214) กล่าวว่ากระบวนการของการตัดสินใจมีรายละเอียดที่สำคัญ 5 ประการคือ

1. การตระหนักและการชี้ให้เห็นถึงปัญหา ก่อนอื่นผู้บริหารจะต้องทราบวาทะหมายขององค์การคือ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการตัดสินใจและมองเห็นช่องว่างระหว่างเป้าหมายและความเป็นจริงซึ่งคือปัญหานั้นเองโดยที่มาของปัญหานั้นได้แก่แหล่งข้อมูลจากภายใน และภายนอกองค์กรนั่นเอง

2. การพัฒนาและประเมินทางเลือกเป็นการรวบรวมความคิดและทรัพยากรต่างๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหานั้นๆ การพัฒนาทางเลือกก็คือการทำให้เกิดทางเลือกหลายๆ ทาง

3. การเลือกสรรทางเลือกใดจากหลายๆ ทางเลือก เป็นการนำทางเลือกแต่ละทางมาประเมินเพื่อเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับเป้าหมายขององค์การทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับผู้ตัดสินใจ

4. การปฏิบัติการการตัดสินใจที่เกิดขึ้นนั้นจะมีการสื่อสารให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบไม่ว่าจะเป็นการบอกกล่าวด้วยวาจาหรือด้วยลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติและมีผลย้อนกลับ

5. การประเมินผลในการประเมินผลนั้นมีคำถามอยู่สามประการสำหรับผู้ที่จะประเมินได้แก่งกิจกรรมที่กระทำไปนั้นได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือยัง พนักงานรวมทั้งลูกค้ามีส่วนรวมในการยอมรับการตัดสินใจนั้นในระยะยาวหรือไม่อย่างไรและคำถามสุดท้าย คือได้รับอะไรจากการนำการตัดสินใจนั้นไปปฏิบัติอาจ กล่าวได้ว่าขั้นตอนของการตัดสินใจที่จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการเกิดขึ้นตั้งแต่เกิดความรู้สึกในตัวปัญหา หาข่าวสารที่เกี่ยวข้อง ประเมินค่าข่าวสาร กำหนดทางเลือกการเลือก

ทาง เลือกและการปฏิบัติตามการตัดสินใจการตัดสินใจจะถูกตองหรือเหมาะสมขึ้นอยู่กับผลของการตัดสินใจ ดังนั้นการตัดสินใจเลือกของบุคคลมักเป็นการตัดสินใจเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนพึงพอใจโดย ผ่านกระบวนการต่างๆ ดังกลาวมาข้างตน และในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาเป็นการเลือกบริโภค สินค้าหรือบริการในที่นี้คือสถานศึกษาซึ่งเปิดให้บริการทางการศึกษานั้นเอง ฉะนั้นในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริโภค และกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคซึ่งหมายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษา การตัดสินใจเป็นหัวใจในการปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมีความเกี่ยวข้องกับทุกๆ เรื่องทุกๆ กรณีการตัดสินใจเป็นสวนสำคัญของนักศึกษาไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เนื่องจากในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทั้งสิ้นผลลัพธ์ของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ว่าจะเป็นความล้มเหลวหรือนำมาซึ่งความสำเร็จย่อมมีผลกระทบกับมหาวิทยาลัยและ นักศึกษาจำนวนมาก

2.2.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

อัยญาธู สุนทรสารทูล (2547 : 34) กลาวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไว้ 4 ดานคือ

1. ปัจจัยทางด้านสังคม เช่น วัฒนธรรม ประเพณีค่านิยม ความเชื่อ หลักธรรมของสังคม ระบบการศึกษาและสิ่งแวดล้อม
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น อาชีพการทำมาหากิน รายได้การเพิ่มผลผลิตอาหาร เงินทุน และสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ
3. ปัจจัยด้านผู้ตัดสินใจ เช่นระดับการศึกษา ระดับสติปัญญา ความรอบรู้ในเรื่องต่างๆ ประสบการณ์เดิม วุฒิภาวะ นิสัยอารมณ์และความจำเป็นสวนตัวของผู้ตัดสินใจ
4. ปัจจัยด้านเวลาสถานที่และข้อเท็จจริง ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจที่กระทำในเวลาสถานที่ และข้อเท็จจริงที่ได้รับมีปริมาณและคุณภาพแตกต่างกัน วิธีเลือกใช้อาจจะแตกต่างกันด้วยรีดเดอร์ (Reeder. 1996 : 179-182, อ้างถึงในชูชัย เทพสาร. 2546 : 8-10) กลาวว่า การตัดสินใจในรูปแบบจิตวิทยาสังคมนั้นโดยทั่วไปรูปแบบทางจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและพฤติกรรมของมนุษย์นั้น สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจโดยบุคคลจะแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเหล่านั้นเข้าสู่ตัวบุคคลนั้นซึ่งการแปลงปัจจัยภายนอกเข้าสู่ตัวบุคคลนี้จะอยู่ในรูปของความเชื่อ (Beliefs) และความไม่เชื่อ (Disbeliefs) ซึ่งความเชื่อและความไม่เชื่อเป็นเหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรม ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจไม่ได้เกิดจากปัจจัยภายนอกโดยตรง การตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคลจะประกอบด้วยความเชื่อและความไม่เชื่อหลายๆ อย่างรวมกันและการกระทำทางสังคม (Social Action) ประกอบด้วยกลุ่มของ ปัจจัยหลายประการ บุคคลอาจตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างเดียวกันแต่ปัจจัยหรือเหตุผลการตัดสินใจจะแตกต่างกัน เหตุผลดังกล่าวประกอบด้วย (1)ปัจจัยดึงดูด (2) ปัจจัยผลัก และ (3) ปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุนตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ประกอบด้วย

1.1 เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมาย (Goals) คือ กิจกรรม วัตถุประสงค์ ลักษณะ ความเชื่อ ความรู้สึกหรือ สภาพความเปราะบางที่บุคคลต้องการ ความมุ่งหมายที่จะให้บรรลุผลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นผู้กระทำจะมีการกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ไว้ล่วงหน้าและผู้กระทำพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์หรือเป้าหมายนั้น

1.2 ความเชื่อ (Belief Orientation) คือ การรับรู้หรือความเข้าใจของแต่ละคนหรือของกลุ่มต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ความเชื่อนั้นเป็นผลมาจากการที่บุคคลได้รับรู้ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดหรือความรู้ตนเองซึ่งความเชื่อจะมีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลและพฤติกรรมทางสังคมบุคคลในกรณีที่ว่าบุคคลและจะเลือกรูปแบบของพฤติกรรมบนพื้นฐานของความเชื่อที่ตนยึดมั่นอยู่ซึ่งความเชื่อนี้ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 25) ได้ให้คำนิยามว่าเป็นการยอมรับข้อเสนอใดข้อเสนองานหนึ่งว่าเป็นความจริงความเชื่อทำให้เกิดภาวะทางจิตใจในแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเป็นพื้นฐานสำหรับการกระทำโดยสมัครใจของบุคคลนั้น แต่อย่างไรก็ตามความเชื่อนี้จะส่งผลให้บุคคลกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นก็เป็นได้

1.3 ค่านิยม (Value Standard) เป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเองเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะค่อนข้างถาวรผู้กระทำเชื่อว่าวิธีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีตัวเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบที่จะยึดถือปฏิบัติค่านิยมของมนุษย์หรือของผู้กระทำทางสังคมจะแสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของผู้กระทำทุกรูปแบบ ดังนั้นค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคลโดยบุคคลพยายามที่จะกระทำให้สอดคล้องกับ ค่านิยมที่ตนเองยึดถืออยู่

1.4 นิสัยและขนบธรรมเนียม (Habit and Customs) คือ แบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วและสืบต่อกันมาด้วยประเพณีซึ่งถ้ามีการละเมิดก็จะถูกบังคับด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบด้วยในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำ เช่น ไม่มีการอนุมัติไม่มีการรวมพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์หรือของผู้กระทำทางสังคมส่วนหนึ่งเนื่องมาจากแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว

2. ปัจจัยผลัก (Push factors) ประกอบด้วย

2.1 ความคาดหวัง (Expectation) เป็นการรับรู้ของผู้กระทำทางสังคมว่าบุคคลอื่นกลุ่มหรือสังคมโดยทั่วไปต้องการให้เชื่อหรือรู้สึก หรือประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์นั้น หรือกล่าวได้ว่าความคาดหวัง คือ ทาที่ของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง ซึ่งคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นถือปฏิบัติและกระทำในสิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นในการตัดสินใจในการเลือกกระทำพฤติกรรมของบุคคล (Social Action) ส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความคาดหวังและทาที่ของบุคคลอื่นด้วย

2.2 ขอบผูกพัน (Commitment) เป็นสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาถูกผูกมัดที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือประเด็นปัญหาที่ตนเกี่ยวข้องกับทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ผู้กระทำจะทำตามคำสัญญาที่ไว้ไว้กับผู้อื่น ดังนั้นขอบผูกพันจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เพราะผู้กระทำตั้งใจจะกระทำสิ่งนั้นๆ เนื่องจากเขารู้ว่ามีขอบผูกพันที่จะต้องกระทำ

2.3 การบังคับ (Forces) เป็นตัวช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจกระทำได้เร็วขึ้น เพราะขณะที่ผู้กระทำตั้งใจกระทำสิ่งต่างๆ เป็นความเชื่อที่อยู่ในใจของผู้กระทำว่าตนเองต้องตัดสินใจ หรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยที่ตนเองรู้สึกว่ามีทางเลือกอื่นอีก นอกจากจะต้องประพฤติปฏิบัติ ตามในสถานการณ์ที่ผู้กระทำตั้งใจกระทำสิ่งต่างๆ แต่ยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำดีหรือไม่ นั่นการบังคับ จะเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจปฏิบัติได้เร็วขึ้น ดังนั้นการบังคับจึงมี ส่วนสำคัญในการ ตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เนื่องจากบุคคลมักมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติเมื่อถูก บังคับให้ทำ

3. ปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (Able Factors)

3.1 โอกาส (Opportunity) คือความเชื่อของผู้กระทำที่มีต่อสถานการณ์ หรือ ทางเลือกที่มีอยู่ซึ่งเมื่อผู้กระทำพิจารณาแล้วเห็นว่าภายใต้สถานการณ์นั้นมีช่องทางจังหวะเวลาที่ เหมาะสมและเปิดโอกาสให้เลือกกระทำได้ ดังนั้นการที่บุคคลจะตัดสินใจและประพฤติปฏิบัติอย่าง หนึ่งอย่างใดลงไปจึงขึ้นอยู่กับโอกาสที่มีในสถานการณ์นั้น

3.2 ความสามารถ (Ability) คือการรับรู้ของผู้กระทำเกี่ยวกับกำลังหรือพลังของ ตนเองในการที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนบรรลุผลสำเร็จภายใต้สถานการณ์นั้นๆ ผู้กระทำจะ ตระหนักถึงความสามารถของตนเองก่อนที่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคมเพราะรู้ว่าถ้าตัดสินใจ กระทำไปแล้วจะมีความสามารถกระทำได้นั่นเอง ดังนั้น โดยทั่วไปแล้วบุคคลจะกระทำพฤติกรรม ใดๆ จะพิจารณาขีดความสามารถของตนเองเสียก่อน

3.3 การสนับสนุน (Support) คือการช่วยเหลือซึ่งผู้กระทำเชื่อว่ากำลังได้รับหรือจะ ได้รับจากผู้อื่นในรูปแบบต่างๆ ซึ่งผู้กระทำจะเป็นผู้เลือก ดังนั้นบุคคลมักจะมีแนวโน้มที่ตัดสินใจ และกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อรู้อยู่ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น ชูชัย เทพสาร (2546 : 13) กล่าวว่า ปัจจัยของการตัดสินใจในแนวคิด ซึ่งสรุปได้ว่าการตัดสินใจอะไรจะต องพิจารณาปัจจัย 3 อย่างคือ ประการแรกได้แก่ข้อมูลจากตนเองที่ไตร่ตรองตนเอง อย ่างถ่องแท้เที่ยงธรรมแล้ว ประการที่สองการใช้ข้อมูลทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประการที่ สามด้านความรู้วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาบางตัวก็มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจได้แก่ การรับรู้ค่านิยม และบุคลิกภาพ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) จะมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลให้ แตกต่างกันไป โดยเฉพาะจะมีอิทธิพลในสถานการณ์ การตัดสินใจที่ไม่แน่นอน ข้อมูลในการ ตัดสินใจไม่เพียงพอและยังมีบทบาทสำคัญเมื่อจะต้องตัดสินใจเลือกทางที่ไม่มีข้อแตกต่างกัน มาก นัก ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการรับรู้ได้แก่ประสบการณ์ค่านิยมของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพ พื้นฐานทางวัฒนธรรมและลักษณะทางกายภาพของแต่ละบุคคล

2. ค่านิยม เป็นกรอบมาตรฐานซึ่งใช้เป็นกรอบกำหนดทางเลือกของคนจากทางเลือกต่างๆ ถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจค่านิยมอาจจะเรียนรู้จากพ่อแม่ครูอาจารย์เพื่อนฝูง เพื่อนรวม งาน พื้นฐานทางสังคม สื่อมวลชนและอื่นๆ นอกจากค่านิยมแล้วจริยธรรมในสังคมก็มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมการตัดสินใจกล่าวคือในการแสวงหาทางเลือกต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจนั้น ผู้ตัดสินใจต้องคำนึงถึงจริยธรรมหรือค่านิยมของสังคมนั้นๆ ด้วยว่าทางเลือกนั้นนำไปปฏิบัติ แล วสังคมยอมรับหรือไม่ หรือจะก่อให้เกิดปัญหาหรือมีผลกระทบต่จริยธรรมของคนในสังคมหรือไม่

3. บุคลิกภาพ (Personality) ของผู้ตัดสินใจแต่ละคนจะมีอิทธิพล เช่น บางคนอาจจะมีอาจมีบุคลิกภาพกล้าเสี่ยง กล้าได้กล้าเสีย บางคนชอบปริอในการตัดสินใจ บางคนชอบทดลอง เมื่อพบเหตุการณ์เดียวกัน ผู้ตัดสินใจที่มีบุคลิกภาพต่างกันจะเลือกวิธีในการแก้ปัญหาแตกต่างกัน วุฒิชัย ทรัพย์มี (2539 : 557-558) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคือ

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับผลได้ผลเสียต่อตนเอง เช่น ในการเลือกอาชีพจะคำนึงถึงรายได้จะทำให้มีกินมีใช้ระดับใด งานนั้นน่าสนใจตรงตามความถนัดความสามารถของตนหรือไม่ จะทำงานใน ห้อง ถิ่นที่ตนต้องการหรือไม่มีโอกาสก้าวหน้าและมีความมั่นคงในการทำงานนั้นมากน้อยเพียงใด

2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับผลได้ผลเสียต่อคนใกล้ชิด ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญเพียงพ่อแม่ มีเวลาให้กับครอบครัวหรือไม่มีสวัสดิการสำหรับครอบครัวหรือไม่

3. ปัจจัยด้านการยอมรับตนเอง โดยบุคคลจะพิจารณาว่าถ้าเลือกกระทำเช่นนี้แล้วตนเองภูมิใจหรือไม่รับใครหรือไม่ เช่น ถ้าตัดสินใจศึกษาต่อสาขาวิชานี้ตนเองภูมิใจหรือรู้สึกด้อยเป็นตน

4. ปัจจัยด้านบุคคลแวดล้อม เช่น พ่อแม่ญาติพี่น้องครูอาจารย์เพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลในเรื่องต่างๆ อาทิการตัดสินใจเลือกสาขาการเรียน เลือกอาชีพ เลือกคู่ ตัดสินใจปลูกบ้านหรือกระทำการตัดสินใจเล็กๆ น้อยๆ

5. ปัจจัยด้านศีลธรรมจรรยาบรรณการตัดสินใจของบุคคลไม่ไช่จะคำนึงถึงสิ่งที่จะทำให้บุคคลนั้นพึงพอใจทั้งหมดยังมีปัจจัยด้านศีลธรรมจรรยาบรรณเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยถ้าสิ่งที่ตัดสินใจลงไปตนเองพอใจแต่ผิดศีลธรรมจรรยาก็ทำให้ตัดสินใจเช่นนั้นไม่ได้

6. ปัจจัยด้านการยอมรับของสังคม เช่น ในสังคมที่คิดว่าการหย่าร้างเป็นเรื่องธรรมดา กับสังคมที่คิดว่าการหย่าร้างเป็นเรื่องร้ายแรงการตัดสินใจหย่าร้างในกรณีแรกคงง่ายกว่ากรณีหลังเป็นตน

7. ปัจจัยด้านอารมณ์ในขณะที่บุคคลตกอยู่ในสภาพที่มีอารมณ์รุนแรง เช่น รัก เกลียด โกรธ กลัวหรือกังวลอย่างหนักถ้าตัดสินใจอะไรลงไปในขณะที่นั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย หรือในกรณีที่มีเรื่องสำคัญต้องตัดสินใจ คนเราจะเกิดความเครียดไม่แน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นเหมาะสมหรือไม่การตัดสินใจจึงควรรอให้อารมณ์อยู่ในสภาวะสงบเสียก่อนแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินใจ

วุฒิชัย จ่านอง (2540 : 16-17) ได้กล่าวพฤติกรรมการตัดสินใจของมนุษย์ไว้ 9 ประเด็นคือ

1. นิสัยเป็นผลของการเรียนรู้หรือการสรางประสบการณ์ที่ผานมาแล้ว หากว่าการประพฤติปฏิบัติซึ่งเปนไปคอนขางจะอัตโนมัติเพราะว่าได้มีการประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นมาก่อนแล้วและรู้สึกว่าได้ผลดีพอสมควรเพราะการตัดสินใจและการเลือกทางเลือกในสถานการณ์ใหม่ซึ่งถึงแม้จะเปนนสถานการณ์ใหม่แต่คล้ายกับสถานการณ์เกาามนุษย์ชอบที่จะตัดสินใจตามความเคยชินที่ได้ปฏิบัติมา

2. การแก้ปัญหาลักษณะของการตัดสินใจในระดับที่สองนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมของมนุษย์ที่พยายามเกี่ยวข้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมคือการประเมินสิ่งใหม่ๆ ในสถานการณ์ใหม่พยายามที่จะใช้เทคนิควิธีตลอดจนกลวิธีต่างๆ ที่ใช้มาแนวทางปฏิบัติแต่ละครั้งในหลายกรณีมิได้ทำโดยนิสัยแต่มีหลายวิธีที่จะใช้ประเมินสถานการณ์ใหม่ๆ เพื่อที่จะหาแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้น

3. ความสร้างสรรค์ เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์แปลงใหม่ซึ่งเดอร์กิน (Durkin) กลาวแนะนำไว้ในตอนแรกเป็นเรื่องของการทดลองแล้วประสบการณ์ผิดพลาดถัดไปคือการ ค่อยๆ วิเคราะห์และท้ายที่สุดคือการจัดรูปแบบใหม่โดยทันทีการสร้างสรรคนี้มีลักษณะของการเสี่ยงเข้ามา เกี่ยวข้องด้วยรวมทั้งการใช้ความรู้สึกประเภทหนึ่งที่เราเรียกว่าลางสังหรณ์ สาเหตุที่เกิดความรู้สึกเช่นนั้นมิได้หมายความว่าความวามานกระบวนกรสร้างสรรคหากแต่ว่าเป็นการมองเห็นลู่ทางโดยสภาพสิ่งบอกใบ้

4. การเรียนรู้และการรับรู้ พฤติกรรมการตัดสินใจของมนุษย์โดยทั่วไปมักจะต้อง เริ่มต้นจากการที่พวกเราได้รับรู้ซึ่งทั้งนี้เราอาจจะยอมรับความจริงขอหนึ่งว่าในสภาพการรับรู้ของมนุษย์ นั้นมักจะเป้นไปในลักษณะที่เรียกว่า “เลือกที่จะรับรู้” การเรียนรู้และการรับรู้ของบุคคลนั้นเป้น ลักษณะของการสังสมทางสังคม

5. ฐานะและบทบาท การรับรู้ในฐานะและบทบาทของตัวเองนั้นเป้นสิ่งสำคัญมากอีกประการ หนึ่งเพราะลักษณะการที่บุคคลเข้ามาทำงานในองค์กรใดๆ ก็ตามจำเป็นต้องมีบทบาทที่ตนแสดง และยิ่งไปกว่านั้นจะต้องพยายามผสมผสานบทบาทส่วนตัวที่แสดง หรือวิธีการที่จะพัฒนาตนเองกับ บทบาทที่ตัวต้องการแสดงตามความต้องการองค์กร ซึ่งในกรณีนี้เป้นความสำคัญอย่างที่สุดทำการตัดสินใจต้องทำความเข้าใจให้ดีไมเช่นนั้นแล้วลักษณะการตัดสินใจจะเป้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ส่วนตัวมากกว่าองค์กร

6. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในพฤติกรรมการตัดสินใจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือลักษณะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตลอดจนการสังสมทางสังคมในองค์กร

7. ภาวะผู้นำ ลักษณะภาวะผู้นำที่ผู้ทำการตัดสินใจต้องใส่ใจจะแสดงออกมาถึงกระบวนการวิธีที่ผู้ ทำการตัดสินใจ เป้นตนาว่าผู้นำนั้นยกอำนาจของตนเป้นใหญ่แต่ผู้เดียวมีความเชื่อถือและดีอรรันมีความ เป้นตัวของตัวเองมากเกินไป ภาวะผู้นำนั้นจะส่งผลออกมาในกระบวนการตัดสินใจของผู้นำนั้นใน ขณะเดียวกันจะเห็นว่าภาวะผู้นำนั้นเปลี่ยนไป กระบวนการตัดสินใจจะเปลี่ยนไปด้วย เช่น ภาวะผู้นำ อาจจะเป้นไปในลักษณะไม่กล้าตัดสินใจเป้นตน

8. การรวมอำนาจกัน การปฏิบัติส่วนหนึ่งของสังคมนั้นเป้นการแลกเปลี่ยนอำนาจซึ่งกันและ กันในกรณีของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีการรวมอำนาจกันว่าในฐานะของอำนาจ ผู้ใต้ บังคับบัญชาหลายๆ กับอำนาจของผู้บังคับบัญชาแล้วการรวมอำนาจจะมีมากขึ้น กระบวนการตัดสินใจ หากว่าในสังคมไทยโดยเฉพาะฐานอำนาจของผู้ใต้บังคับบัญชานั้นอยู่ต่ำกว่าตัวผู้บังคับบัญชาอย่างมาก เหลือเกิน ในกรณีเช่นนี้เราจะเห็นว่าอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจโดยตรงนั้นมักจะตกอยู่ที่ผู้บังคับ บัญชา

9. การปฏิบัติต่อกันว่ามีการยอมรับหรือการประสานงาน เขาอกเข้าใจกันมากน้อยสัก ประการใด ซึ่งลักษณะการเช่นนี้จะยอมจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเอกบุคคลในองค์กรนั้น เช่น การร่วมมือประสานกันมีอยู่น้อยเพราะฉะนั้นการตัดสินใจอาจจะออกมาเป้นเอกเทศได้

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อบาลดริด (Baldrige. 1980 : 278) ได้เสนอทฤษฎีที่ สามารถอธิบายการเขาเรียนต่อของ นักเรียนมี

หลายทฤษฎีด้วยกัน คือ

1. ทฤษฎีเอาแบบ (Modeling Theory) ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มที่จะกระตุ้นนักเรียนในการเรียนและการศึกษาต่อโดยเด็กจะเอาแบบอย่าง (Life patterns) ของผู้ปกครองมาเป็นตัวกำหนดระดับความต้องการของเขาอย่างน้อยที่สุดความคาดหวังของเขาก็จะเทียบเท่าของผู้ปกครอง

2. ทฤษฎีการมีโอกาสด (Opportunity Theory) เด็กจากครอบครัวที่มีรายได้สูงและอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ๆ จะมีโอกาสในการเรียนต่อมากกว่า เพราะในเมืองมีสถานศึกษาที่มากกว่าขณะเดียวกันก็มีมีภาระที่จะใช้จ่ายในการศึกษาได้

3. ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่ม (Reference Group Theory) นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีความต้องการในการเรียนต่อนักเรียนก็จะมีความต้องการในการเรียนต่อเช่นกัน

4. ทฤษฎีความสามารถ (Ability Theory) ผู้ที่ขยันและมีความฉลาดก็มีแนวโน้มที่จะเรียนต่อสูงขึ้นจะเห็นว่าการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อต่างก็มีเห็นผลที่ต้องอาศัยทฤษฎีมารองรับและอธิบายการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ซึ่งบาลดริต (Balldridge) ได้เสนอทฤษฎีการเขาเรียนต่อของนักเรียนไว้ 4 ทฤษฎีคือ ทฤษฎีเอาแบบทฤษฎีการมีโอกาสด ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่มและทฤษฎีความสามารถ

2.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการศึกษาต่อในการวางแผนเพื่อบริหารหลักสูตรอุดมศึกษา เบอร์กวิส (Bergquist H.William. 1981 : 159) ได้นำเสนอตัวแปรต่างๆ รวม 6 ด้านเพื่อช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถวางแผนบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวแปรทั้ง 6 ด้านที่ได้อธิบายแนวคิดไว้ เริ่มจากด้านที่ปรับเปลี่ยนได้ง่าย เพราะมีผลกระทบน้อยไปหาด้านที่จะพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนโดยยากเบอร์กวิสได้แสดงรายละเอียดการดำเนินการในแต่ละด้านมีดังนี้

1. เวลา (Time) การกำหนดเวลาเรียนและตารางเวลาเรียน เบอร์กวิส (Bergquist H. William. 1981: 159) ได้นำเสนอตัวแปรต่างๆ รวม 6 ด้าน เพื่อช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถวางแผนบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวแปรทั้ง 6 ด้านที่ได้อธิบายแนวคิดไว้ เริ่มจากด้านที่ปรับเปลี่ยนได้ง่ายเพราะมีผลกระทบน้อยไปหาด้านที่จะพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนโดยยากเบอร์กวิสได้แสดงลำดับขั้นดังนี้

1.1 ปฏิทินการศึกษา ในสหรัฐอเมริกาได้ใช้เฉพาะระบบทวิภาค (Semester) หรือควอเตอร์(Quarter) โดยเริ่มเรียนตั้งแต่เวลา 08.00-17.00 น. เท่านั้นเนื่องจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ตระหนักดีว่ามีนักศึกษาจำนวนมากสะดวกที่จะศึกษานอกเวลาดังกล่าว และจัดเวลาการสอนในช่วงเวลาสั้นๆ อย่าง เร่งรัดเป็นพิเศษๆ ไปจะได้ผลดีกว่าเรียนหลายๆ วิชาในแต่ละการศึกษา นอกจากนี้การกำหนดปฏิทินการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนค่าใช้จ่ายที่สูงมากในช่วงฤดูร้อนปฏิทินการศึกษาที่นิยมจัดกันมากที่สุด คือระบบไตรภาคแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ภาคเรียน

1.2 ตารางเวลาเรียน (Curricular Clock) จัดได้หลายรูปแบบเช่นกันคือ

1.2.1 วันธรรมดา ในเวลาราชการซึ่งเป็นเวลาปกติของผู้สอนและนักเรียน ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงเวลา 08.00-16.30 น. ซึ่งเลวิน (Lavin A. 1987 : 165) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการจัดช่วง เวลาเรียนดังกล่าวจะเหมาะสมกับอาจารย์ประจำและนักเรียน แต่ยังมีผู้ประสงค์ที่จะศึกษาต่อนอกเหนือจากเวลาดังกล่าว แต่ไม่สามารถมาเรียนได้เช่น บุคคลที่ทำงานซึ่งมีปริมาณมากขึ้น การจัดสอนในช่วงหลังเวลาทำงานน่าจะได้มีการจัดพิจารณาให้มากขึ้น

1.2.2 วันธรรมดา ตอนเย็นบางสถาบันได้จัดตารางเวลาเรียนเพิ่มเติม ซึ่งถือเป็นการขยายการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ และนักศึกษาที่ทำงานประจำซึ่งผลพลอยได้นี้คือการเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่รับเขาและदानหลักสูตรสามารถจัดได้หลากหลายยิ่งขึ้น

1.2.3 วันธรรมดาช่วงเช้า และพักกลางวัน กรณีนี้เป็นการจัดเวลาที่พิเศษขึ้นในเวลา 07.00 - 09.00 น. หรือในช่วงพักกลางวันเวลา 12.00-13.00 น. ซึ่งเป็นบริการสำหรับนักธุรกิจหรือผู้ทำงานบ้านที่สนใจเรียน

1.2.4 วันหยุดราชการ ในสหรัฐอเมริกาจะมีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยหลายแห่งที่จัด การศึกษาโดยใช้เวลาเรียนในช่วงของวันหยุดราชการ ซึ่งในอนาคตเบอร์ควิสได้กล่าววว่าแนวโน้มการจัดเวลาเรียนในช่วงเวลาดังกล่าวมีมากขึ้น

1.2.5 จัดเฉพาะช่วงเวลาอาจเป็นช่วงฤดูร้อน โดยให้นักศึกษามาใช้ชีวิตรวมกันเป็นเวลาหลายๆสัปดาห์และมีหลักสูตรการเรียนประกอบลักษณะการจัดเวลาเรียนตามปฏิทินการศึกษาและตารางเวลาเรียน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดให้หลากหลายได้นั้นจะมีประโยชน์ในการสนองความต้องการของนักศึกษาจากหลายอาชีพจะยังเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ซึ่งเบอร์ควิส กล่าววว่า ดานผู้เรียนนั้นจะเปิดโอกาสในการ ศึกษามากขึ้นโดยเฉพาะผู้ที่ทำงานและต้องการเรียนต่อในระดับปริญญาบัณฑิตหรือระดับบัณฑิต ศึกษาเป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเรียนที่จะจัดการกับเวลา ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประโยชน์สำหรับตัวเองในสวนของสถาบันถารุจักปรับสภาพเวลาเรียนให้ตอบสนองกับกลุ่มผู้เรียนต่างๆ จะเป็นโอกาสที่ดีที่จะนำทรัพยากรเวลาให้เหมาะสมและมีคุณค่าต่อการบริหารงานสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น ในเรื่องของตารางเวลาเรียนนั้นว่าในสภาพปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้เรียนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการมีการเรียนการสอนในภาคค่ำช่วงเวลา 17.00-21.00 น. หลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้ผู้ที่มิ้งานทำมีโอกาสได้ศึกษาต่อบางสถาบันในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดได้จัดเวลาการเรียนการสอนในวันเสาร์ และวันอาทิตย์เพราะสถาบันศึกษาเอกชนมีความต้องการบุคลากรที่เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะสาขา ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ไม่สามารถสอนได้ในเวลาราชการบางสถาบันจึงได้จัดเวลาการเรียนในช่วงของวันหยุดราชการให้กับผู้ศึกษา

2. สถานที่ (Place) เป็นสิ่งที่บุคคลไม่นึกถึงความสำคัญ (Hidden Dimension) ในความเป็นจริงเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก หากได้รับความสนใจพัฒนาการบริการด้านสถานที่แบบใดดังนี้

2.1 พื้นที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน (Instruction Space) ซึ่งมีทั้งภายในและภายนอกภายในสถาบันโดยทั่วไปจะจัดอาคารสถานที่ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ในบริเวณเดียวกัน เช่น อาคารเรียน หอสมุด หอจดลอง หอบันทึกเสียง ซึ่งโครงสร้างและแบบอาคารนั้นเป็นแบบถาวรการจัดตำแหน่งของอาคารให้สอดคล้องกับสภาพการเรียนนั้น ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้เริ่มคำนึงถึงผลประโยชน์ใช้สอยด้านพื้นที่มากขึ้น เช่น ภายในชั้นเรียนจะมีการจัดห้องเรียนที่มีผนังห้องเลื่อนออกติดต่อกันได้เพื่อใช้ดัดแปลงเป็นห้องเรียนขนาดใหญ่หรือ ห้องประชุม นอกจากนั้นสถาบันการศึกษาบางแห่งได้จัดขยายการเรียนออกไปภายนอกในรูปของวิทยาเขตเพื่อจัดนักศึกษาที่เรียนเฉพาะสาขาวิชาไปเรียนและฝึกปฏิบัติงาน หรือใช้สถานที่ภายนอกเพื่อจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน เช่น ในการพักผ่อน สัมมนาทางวิชาการ

2.2 พื้นที่ที่นอกเหนือจากการใช้ ในการเรียนการสอน (Noninstruction Space) เช่น สถานที่เพื่อการพักผ่อน สันทนาการภายในบริเวณของสถาบัน เป็นต้น นอกจากนี้บางสถาบันได้มีการจัดหอพักและมีการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนในบริเวณหอพักในรูปแบบของศูนย์การเรียนการสอน (Living Learning Center) ซึ่งการใช้พื้นที่ว่างในบริเวณให้เป็นประโยชน์ในด้านใดขึ้นอยู่กับนโยบายของสถาบันนั้นๆ ในสถาบันบางแห่งได้มีการจัดประสบการณ์ในการทำงานให้กับนักศึกษาภายในบริเวณสถาบัน เช่น ให้นักศึกษาทำงานเป็นผู้ช่วยอาจารย์ในภาควิชาต่างๆ ช่วยทำงานในหอสมุด หรือฝ่ายทะเบียนหรือใช้สถานที่บริเวณบางส่วนของสถาบันตั้งเป็นบริษัทจำลองเพื่อฝึกการทำธุรกิจในช่วงภาคฤดูร้อนมีการติดต่อซื้อขายในสภาพการณ์จริง การเรียนการสอนนอกห้องเรียนนั้นมีผลให้นักศึกษาสนใจในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น การสอนในชั้นเรียนปกติอาจนำไปสอนนอกห้องเรียน เช่น ที่ในสนาม หรือริมสระน้ำสำหรับการเรียนการสอนภายนอกสถาบันนั้น เป็นการจัดประสบการณ์โดยตรงให้กับนักศึกษาซึ่งอาจจัดโดยสถาบัน การศึกษาโดยตรงหรือเป็นผู้เรียนเป็นผู้จัดประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับมีหลายรูปแบบ อาทิ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การฝึกงานอาชีพ การหาประสบการณ์จากการทำงานจริง การบริการวิชาการแก่ชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองการฝึกภาคสนาม สิ่งเหล่านี้จะพัฒนาการเจริญเติบโตทั้งทาง ร่างกายจิตใจและความรับผิดชอบให้แก่นักศึกษา

2.3 พื้นที่การเรียนการสอนเคลื่อนที่ (Mobile Instruction Space) การจัดพื้นที่การเรียนการสอนที่สำคัญที่สุด คือ หอสมุด ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงความสะดวกสบายของผู้ใช้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของที่นั่ง เวลาเปิด-ปิด หรือที่จัดเฉพาะนักศึกษา พื้นที่การเรียนการสอนเคลื่อนที่ทำได้หลายรูปแบบ เช่น

2.3.1 การบริการนักศึกษาถึงที่อยู่ นักศึกษา (Mobile Classroom Laboratory) นักศึกษาและประชาชนจะมาศึกษาจากหน่วยบริการนี้ ซึ่งให้บริการการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนปฏิบัติการทดลอง

2.3.2 การพานักศึกษาไปทัศนศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ (Travel) หรือการไปศึกษาบางวิชาที่มหาวิทยาลัยอื่น ซึ่งนักศึกษาจะได้ประสบการณ์เพิ่มขึ้น

2.3.3 การใช้สื่อการศึกษา (Mobile Based) สื่อที่นิยมใช้ในปัจจุบัน อย่างแพร่หลาย คือ โทรทัศน์วิทยุและหนังสือพิมพ์ซึ่งสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ โทรทัศน์รวมถึงการใช้ภาพทัศนและนักศึกษาเองจะมีความรู้ในการเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ ของสถาบันด้วยการสร้างสถานการณ์จำลองให้นักศึกษา ซึ่งเบอร์ควิสได้ให้ทัศนะว่าการเรียนการสอนที่เน้นรูปแบบประสบ การณ์จะเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุดและการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่นอกเวลาเรียน

3. ทรัพยากร (Resources) แหล่งวิทยาการที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินการไปได้ ได้แก่ บุคลากร (People) และวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนสิ่งแวดล้อม (Materials Equipment and Environment)

3.1 ทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วย คณาจารย์วิทยากร ตัวเตอร ครอบครัว เพื่อน ญาติและตัวนักศึกษาเอง

3.1.1 คณาจารย์ในสถาบัน โดยปกตินักศึกษาระดับปริญญาตรีอาจารย์จะสอนรวมกันมากกว่าที่จะสอนโดยลำพัง นอกจากนั้นจะขออาจารย์พิเศษจากสถาบันอื่นๆ มาช่วยโดยจัดการสอนในรูปแบบของการสอนรวมกันเป็นทีม (Team Teaching) ซึ่งพบมากใน

มหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย เลวิน(Lavine. 1978 : 7-8) กล่าวว่า 47 % ของหลักสูตรปริญญาตรีจะมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีม ซึ่งการจัดสอนในรูปแบบของทีมนี้นักเรียนสอนด้วยกันทำงานไปด้วยก็จะประสบความสำเร็จสูงทั้งแก่ตัวผู้เรียนเองและครูสอน แต่ปกติมักจะไม่สามารถประสบความสำเร็จเสมอไป เพราะคณาจารย์มักจะชอบสอนคนเดียว และไม่สนใจในการสอน ในประเด็นนอกเหนือจากความกดดันและพยายามที่จะยึดติดกับสิ่งที่ตนเองถนัด ซึ่งจะพบว่าทีมมักจะแตกแยกยิ่งผู้สอนในทีมมีมากเท่าใดมีแนวโน้มที่จะทำงานไม่ราบรื่น หรือขาดการติดต่อสื่อสารในหมู่สมาชิกของผู้สอนรวมกัน นอกจากนี้อาจารย์มักจะได้รับหน้าที่นอกเหนือจากการสอน คือ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งทำหน้าที่แนะนำเรื่องของการเรียน หรือแนะนำการเลือกวิชาเอกให้กับศิษย์ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาในกรณีที่มีการจัดการเรียนการสอนนั้น มีความต้องการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้จากผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เชี่ยวชาญ อาจใช้บุคลากรประจำหน่วยงานมาเป็นผู้บรรยายจัดโปรแกรมงานให้ เช่น ผู้ช่วยคณบดีช่วยทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านการบริหารงาน หรือผู้อำนวยการศูนย์คอมพิวเตอร์เสนอโปรแกรมเกี่ยวกับการจัดระบบแม่กระแทงอิการบตีมาช่วยในการดำเนินการสัมมนาด้านผู้นำ

3.1.2 วิทยากรนอกสถาบัน เพื่อให้ผู้เรียนมีสายตากว้างไกล และเกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้นและเป็นการลดค่าใช้จ่ายอาจารย์ประจำจึงใช้บุคลากรภายนอก ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาสอนเพิ่ม

3.1.3 นักศึกษาตัวต่อ บางสถาบันได้มีการจัดให้นักศึกษาช่วยตัวเองโดยเฉพาะโปรแกรมการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กลุ่มเพื่อนที่แนะนำการศึกษาด้วยกันเองจะได้ผลมากที่สุด

3.1.4 ครอบครัวยุติพันธุ์ แมวว่าบุคคลดังกล่าวจะไม่มีเหตุที่ระบุแน่ชัดว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าในการเรียนระดับอุดมศึกษาแต่ไม่มีผลแจ้งชัดที่จะบอกเช่นกันว่าเขาเหล่านั้นไม่มีค่าหรือความสำคัญเพราะเป็นแหล่งวิทยาการที่มีคุณค่าในด้านแรงดลใจ และการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นตัวเชื่อมที่ไม่เป็นการต่อหลักสูตรการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

3.1.5 บุคลากรที่เป็นจุดสนใจอาจเป็นผู้ที่เด่นดังหรือการเรียนในลักษณะบทละคร

3.1.6 นักศึกษาผู้เรียนนั้นมิใช่เพียงผู้ที่จะต้องรับความรู้แต่จะต้องเป็นผู้รวมในการสร้างแบบแผนการเรียนและหลักสูตร อย่างไรก็ตามประสบการณ์ในอดีตและความรู้ในปัจจุบัน ตลอดจนทักษะและความเชี่ยวชาญล้วนเป็นสิ่งสำคัญขององค์ประกอบ และเป็นตัวเร่งในการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษามักจะให้มีการปฐมนิเทศแก่ผู้ที่เข้ามาศึกษา เพื่อให้รับรู้เกี่ยวกับ สถาบัน คณาจารย์ห้องสมุดเพื่อนและประสบการณ์ที่แสวงหาระหว่างศึกษาในสถาบัน

3.2 ทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย เอกสารตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์คอมพิวเตอร์สตูดิโอและห้องทดลองรวมทั้งสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

3.2.1 สิ่งตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์แบบเรียนสำเร็จรูป เกมสอนจากนั้น ผู้สอนยังนิยมการสอนแบบกระดานดำการใช้เครื่องฉายแผ่นใส และบางที่เป็นวิดีโอเทป ซึ่งแนวโน้มในอนาคตได้มีการคาดการณ์ว่า อุปกรณ์การสอน (A.V.) จะมีสวนช่วยอำนวยความสะดวกมากขึ้น คือการใช้รูป 3 มิติ (Holography) และเลเซอร์ เป็นต้น

3.2.2 คอมพิวเตอร์ ได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนและให้คำแนะนำปรึกษา และปัจจุบันได้กลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารงานวิชาการ คณาจารย์ที่ใช้ฝึกปฏิบัติการโดยเฉพาะในส่วนของนักศึกษาที่มีความจำเป็นต้องรู้จักและใช้ประโยชน์ให้เป็นเพราะในโลกปัจจุบันคอมพิวเตอร์แพร่หลายไปทั่วเนื่องจากมีขนาดเล็กและราคาถูกลงเพื่อให้ นักศึกษาสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการศึกษาได้ในสถาบันอุดมศึกษามีแนวโน้มจะนำมาใช้ในการให้ คำปรึกษาคำแนะนำต่างๆ กับการนำมาใช้เก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ต่างๆ ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรในสถาบันจำเป็นต้องได้รับการฝึกปฏิบัติเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จริงและ จำเป็นต้องติดตามวิทยาการใหม่ๆ เหล่านี้ให้ทัน

3.2.3 ห้องทดลองและห้องบันทึกเสียง โดยเฉพาะการเรียนการสอน ทางด้านฟิสิกส์ชีววิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ในขณะที่ห้องทดลองใช้กับการเรียนการสอนสาขา ศิลปะการแสดง

3.2.4 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้วัดได้จากจำนวนปริมาณหนังสือในห้องสมุด ขนาดของคอมพิวเตอร์ขนาดและการออกแบบการอัดเสียง หรือวัดจากทรัพยากรด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้สนับสนุนการเรียนการสอนนั้น ซึ่งมีข้อพิจารณาจากจำนวนเงินที่จ่ายไปเพื่อการนี้หรือพิจารณาค่าใช้จ่ายด้านเวลาเท่านั้น แต่พิจารณาจากการที่นักศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรเหล่านี้ ได้คุ้มค่าและเป็นไปตามความสนใจอย่างแท้จริงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ในยุคปัจจุบันที่ สถาบันอุดมศึกษามีปริมาณประชากรผู้เรียนที่มีอายุมากขึ้นและหลากหลาย ความจำเป็นและโอกาสที่จะ เลือกร่วมกันและใช้ร่วมกันกิจกรรมจากชุมชนต้องมากขึ้นนอกจากนี้ต้องสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน จากกระบวนการเรียนการสอนชุมชนได้ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องมีการเชื่อมโยงระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีการเรียนการสอนเน้นด้านทฤษฎีส่วนการปฏิบัติจริง ซึ่งออกฝึกปฏิบัติในชุมชน หลักสูตรในลักษณะดังกล่าว จะกระตุ้นนักศึกษาในระดับอายุ หรือวัยต่างๆ ให้มีส่วนในการศึกษา ตลอดชีวิตของตนเอง ทั้งการรับรู้ในสถาบันอุดม ศึกษาและจากการศึกษาหาความรู้จากชุมชนที่ตน อาศัยอยู่

4. องค์กร (Organization) การจัดการศึกษาเพื่อให้หลักสูตรและการเรียน เป็นไปอย่างราบรื่น เบอร์ควิสได้แสดงทัศนะว่ามีวิธีการอย่างน้อย 3 ทางที่จะต้องคำนึงในการ ดำเนินงาน ลักษณะองค์กรและการจัดงานทางวิชาการให้มีอิทธิพลต่อความคล่องตัวในงานวิชาการคือ วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยต้องมีการจัดหลักสูตรที่มีการประสานทรัพยากรที่จะให้ 1-2 โปรแกรม การศึกษาสถาบันต้องกำหนดวิธีการลำดับขั้นตอนหลักสูตรสำหรับปริญญาตรีที่จะให้ และมีการจัด บุคคลในสถาบันให้เหมาะสม เพื่อดำเนินการตามหลักสูตร เมื่อพิจารณาเกณฑ์ดังกล่าวแล้วสามารถจัด แบ่งองค์ประกอบได้ 2 ส่วนใหญ่ๆคือการจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดหน่วยงานบริหารดังนี้

4.1 การจัดโปรแกรมการศึกษาซึ่งแบ่งคร่าวๆ ออกเป็น

4.1.1 โปรแกรมเฉพาะและกำหนดไว้นาน เช่น สถาบันเฉพาะ ทางที่ฝึกผู้เรียนไปประกอบอาชีพโดยเฉพาะเช่น พยาบาลตำรวจ

4.1.2 โปรแกรมประกอบด้วยวิชาเอกวิชาการศึกษาทั่วไป และวิชา เลือก

4.1.3 โปรแกรมหลายๆ วิชาเอก

4.1.4 โปรแกรมที่นักศึกษาทำสัญญาการเรียน

4.2 การจัดหน่วยงานบริหารมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งใช้วิธีการจัดหน่วยงานบริหารหลายแบบด้วยกันแล้วแต่สถาบันจะเลือกเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของสถาบัน คือ

4.2.1 เฉพาะศาสตร์เช่น คณะและภาควิชา (Discriptive Unit)

4.2.2 พหุวิชา (Multidisciplinary Unit)

4.2.3 สหสาขาวิชา (Interdisciplinary Unit)

4.2.4 หน่วยงานผสม (Matrix Unit)

4.2.5 สถาบันหรือศูนย์ (Temporary Unit)

ข้อคิดที่ควรนำมาปฏิบัติคือการจัดการองค์กรต้องสามารถยืดหยุ่นได้คือสามารถปรับเปลี่ยนได้ การจัดระบบหน่วยงานที่ยึดติดอยู่กับระบบเดิมจะไม่เหมาะสมกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการองค์กรในลักษณะหน่วยงานผสมจะช่วยให้สถาบันสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิทยาการและความก้าวหน้าของโลกได้

5. กระบวนการ (Procedures) กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบ่งได้เป็น 4 ส่วน คือกระบวนการวางแผนการเรียนการสอน กระบวนการกำหนดหน่วยกิต กระบวนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน กระบวนการวัดผล สรุปได้ดังนี้

5.1 กระบวนการวางแผนการเรียนการสอน (Program Planning) โดยส่วนใหญ่สถาบันหรือคณะเป็นผู้กำหนดหลักสูตร (Faculty/Institution Determined) เนื้อหาวิชาและโครงสร้างหลักสูตร จัดทำโดยคณาจารย์คณะกรรมการคณะและนักศึกษา สามารถศึกษารายละเอียดได้จากคู่มือนักศึกษา ซึ่งมีแผนการเรียนตลอดหลักสูตรความรับผิดชอบการวางแผนการเรียนการสอนจึงขึ้นอยู่กับคณาจารย์มากกว่านักศึกษา แต่ในบางสถาบันอาจารย์และนักศึกษาร่วมกันจัดทำ (Faculty Student Negotiated) โดยคณาจารย์จะกำหนดรายวิชาบังคับ ส่วนนักศึกษากำหนดวิชาเลือกหรืออีกวิธีหนึ่ง คือ คณาจารย์ และนักศึกษาจะร่วมกันกำหนดรายวิชา และเรียนโดยทำสัญญาเรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล นอกจากนี้บางสถาบันยินยอมให้นักศึกษากำหนดหลักสูตร นักศึกษาเลือกแผนการเรียนได้ตามถนัดมีคณาจารย์ให้คำแนะนำบางหากลนักศึกษาดองการ

5.2 การกำหนดหน่วยกิต (Crediting) มีทางเลือกหลายประการ เช่น พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละหน่วยกิต (Credit by Successful of Instructional Unit) นอกจากนี้ บางสถาบันจะเทียบโอนหน่วยกิต (Transfer of College Credit) เพื่อให้ให้นักศึกษาที่ต้องการย้ายเขามาเรียนไม่ต้องเสียเวลาเรียนวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว สถาบันส่วนใหญ่นิยมให้มีการสอบคัดเลือกเข้าเรียน (Assessment of Prior Learning) อาจจะทำโดยวิธีการสอบ หรือสอบสัมภาษณ์ขึ้นกับปริมาณนักศึกษาที่มาสมัคร และจำนวนนักศึกษาที่สถาบันจะรับเข้าศึกษาได้และเมื่อรับเข้าเป็นนักศึกษาแล้วสถาบันอาจกำหนดให้เรียนบางวิชาเพิ่มเติม เพราะขาดความรู้พื้นฐาน หรือเพื่อปูพื้นฐานความรู้การเรียนในบางระดับที่ไม่มีหน่วยกิตให้ (No Credit) แต่อยู่ในรูปของการสอบผ่านหรือไม่ผ่าน นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาหากสามารถพิสูจน์ได้ว่ามีประสิทธิภาพและมีความรู้เพียงพอในสาขาวิชาที่ศึกษา

5.3 การสอน (Teaching) การสอนเกิดขึ้นเมื่อมีสอนสำคัญ 2 ส่วน คือผู้สอน และผู้เรียนส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งคือเนื้อหาวิชาที่จะสอน หรือเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน วิธีการสอนอาจจะเน้นที่เนื้อหาวิชา (Content Based Teaching) ซึ่งจะสอนโดยการบรรยายถามตอบอ่าน

บทเรียนแบบโปรแกรม เปนตน และการสอนโดยใหผูเรียนมีสวนรวมโดยวิธีการสัมมนาอภิปราย เขา
หาองปฏิบัติการการถกเถียงปัญหาการสอนแบบทีมแบบกรณีการอภิปรายย่อย การสมมติสถานการณ์
เปนตน การสอนอีกวิธีหนึ่งคือ การเนนที่ตัวนักศึกษา (Student Based Teaching) ซึ่งให้นักศึกษา
เรียนเปนอิสระหรือการเรียนระบบสัญญา เปนตน

5.4 การวัดผล (Assessment) มีหลายวิธีด้วยกัน คือ วัดผลจากข้อสอบปลายปิด
แบบข้อสอบที่นิยมออกมากที่สุด คือ ข้อสอบปรนัย การวัดผลด้วยข้อสอบปลายเปิด การวัดผลจาก
งานที่มอบ หมายให้นักศึกษาทำ เช่น ภาคนิพนธ์การวัดผลจากทดสอบพฤติกรรม การวัดผล จากการ
สังเกตขอคนพบตามสาขาที่เรียน และประการสุดท้ายคือการวัดผลจากทุกๆ ด้าน เช่น การสอบรวบ
ยอดเปนตน

6. ผลผลิต (Outcome) คือ บัณฑิตซึ่งเปนสิ่งชี้บอกได้ว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จ
ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด มีขอพิจารณา 3 ประการคือ

6.1 เปาหมายการศึกษาพิจารณาจากตัวบัณฑิต (Assumption About Education)
เบาสมา(WilliamJ. Bouwsma. 1975) ใ้แนวคิดของบัณฑิต 7 คุณลักษณะซึ่งยังยึดถือในการตั้งเปา
ประสงค์การผลิตบัณฑิตมาจนปัจจุบันนี้การที่สถาบันการศึกษาจะเนนคุณลักษณะด้านใดใดเด่นชัด
นั้นสถาบันจะกำหนดขึ้นโดยอาศัยปัจจัยภายนอกคือความต้องการของสังคม ประกอบด้วย
คุณลักษณะทั้ง 7 คือความเป็นผู้มีศักดิ์ศรี (Aristocratic) ความเป็นนักวิชาการ (Scribe) ความเป็น
พลเมืองดี (Civic) ความเป็นผู้รักความก้าวหน้าหาความรู้ (Personal Self Cultivation) ความเป็นผู้
เคร่งศาสนา (Christian Secular) ความเป็นผู้มีสุนทรีย์ (Romantic and Naturalistic) ความเป็นผู้รัก
การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ (Research)

6.2 คุณสมบัติของบัณฑิต (Definition of Outcome) การกำหนดคุณสมบัติของ
บัณฑิตที่ต้องการนั้นขึ้นกับวัตถุประสงค์ของสถาบันการศึกษา ซึ่งอาจกำหนดเปนคุณสมบัติทั่วไปหรือ
ชี้เฉพาะโดยสวนใหญ่วัตถุประสงค์จะเกี่ยวกับการเนนความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ศึกษา
มาความสามารถในการติดต่อสื่อสาร มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีเหตุผล มีความคิดริเริ่ม สามารถเผชิญ
ปัญหาและอุปสรรคและแก้ปัญหาได้เบอร์ควิสโดสรุปเหตุผลของสถาบันการศึกษา ที่นำไปกำหนดเป็น
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตดังนี้

6.2.1 คุณลักษณะของบัณฑิตตรงตามจุดมุ่งหมายพื้นฐานของสถาบัน
การศึกษา

6.2.2 ความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ และทัศนคติที่ดีซึ่งสถาบัน
คาดหวังว่าบัณฑิตจะต้องมีคุณสมบัติเหล่านี้

6.2.3 สร้างความชำนาญพื้นฐานเพียงพอที่จะแสวงหาความรู้หรือ
พัฒนาตนเองให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น

6.2.4 ทรัพยากรพื้นฐานที่จะสามารถพัฒนาให้เกิดความสามารถ
เฉพาะตัว

6.2.5 คุณลักษณะทั่วไปของหลักสูตรที่จะจัดเตรียมคุณสมบัติต่างๆ ให้
นักศึกษา

6.2.6 กิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันจัดเป็นไปเพื่อพัฒนาตัวนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่กล่าวนี้นำไปกำหนดเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต (Student Perspective) เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถที่จะสร้างประโยชน์ต่อตนเอง สถาบันการศึกษาและส่วนรวมได้

6.3 การประเมินผลบัณฑิต (Assessment) สถาบันการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประเมินผลตัวบัณฑิตเพื่อให้ทราบหลักสูตรต่างๆ ที่จัดนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

จากการทบทวนเอกสารตำราเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค พบว่ามีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศหลายท่านได้แบ่งปัจจัยไว้หลายประการดังนี้

Oppenheim (1979: 63) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้นขึ้นอยู่กับหลาย ปัจจัย ได้แก่

1) ค่านิยม (Value) ค่านิยมจะมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีตัวเลือกหลายตัว ตัวเลือกที่หนึ่งอาจมีผลทำให้ค่านิยมพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในด้านที่ดีขึ้น ในขณะที่ตัวเลือกที่สองสามารถสร้างค่านิยมใหม่ที่เหมาะสมกับความต้องการได้ อย่างไรก็ตามจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของบุคคลนั้น

2) ประเภทของครอบครัว (Type of Family) ประเภทของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจ เช่นขนาดของครอบครัว การเงินของครอบครัว อาชีพและการศึกษาของสมาชิกที่อยู่อาศัยและศาสนาของครอบครัวจะมีความสำคัญต่อการตัดสินใจ

3) ทรัพยากรครอบครัว (Family Resources) ทรัพยากรครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจ กล่าวคือ บุคคลโดยทั่วไปมักจะทำตามรูปแบบการซื้อในสิ่งเดิมที่เคยซื้อในอดีต ทำให้รอบคอบมากขึ้น เพราะเกิดการตัดสินใจขั้นสุดท้ายและเป็นนิสัย เช่น การซื้อเสื้อผ้าและอาหารเป็นการกระทำที่เป็นปกติวิสัยและมีแนวโน้มที่จะซื้อเสื้อผ้าและอาหารที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันเข้าไปซ้ำมา ผู้หญิงบางคนซื้อเสื้อผ้าชุด และกระโปรงสำหรับใส่ประจำวัน ส่วนผู้ชายใส่เสื้อยืดและกางเกงยีนส์ นอกจากนี้อาหารจำนวนมากที่มีอยู่ในตลาดเราก็มักจะซื้ออาหารประเภทเดียวกันสำหรับโอกาสเดียวกันทุกครั้งและเป็นการยากที่จะจำแนกถึงสาเหตุของบุคคลที่ทำการตัดสินใจจับจ่ายใช้สอย บางคนสามารถเจาะจงถึงสาเหตุที่ตัดสินใจในการซื้อแต่บางคนไม่ทราบถึงสาเหตุเพียงแต่มีความอยากซื้อเท่านั้น

4) ทิศทางของเศรษฐกิจสังคม (The Socioeconomic Setting) เศรษฐกิจของประเทศจะส่งผลกระทบต่อการใช้ซื้อ กล่าวคือ ในช่วงที่เศรษฐกิจรุ่งเรืองผู้คนส่วนใหญ่จะทำงานและมีเงินสำหรับจับจ่ายใช้สอยได้อย่างสบายใจ แต่เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำก็จะตระหนักถึงสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงจึงจับจ่ายใช้สอยน้อยลง

Kotler and Armstrong (2001) ได้กล่าวว่า การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริโภคนั้นจะทำให้ทราบถึงลักษณะความต้องการของผู้บริโภคทางด้านต่างๆ และสามารถจะจัดหาแนวทางกระตุ้นการตลาดให้เหมาะสม ซึ่งได้มีการแบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดออกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่

1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural Factor) เป็นสัญลักษณ์และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นโดยเป็นที่ยอมรับจากคนรุ่นหนึ่งจนถึงอีกรุ่นหนึ่ง โดยเป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมหนึ่ง ซึ่งวัฒนธรรมแบ่งออกเป็นวัฒนธรรมพื้นฐาน วัฒนธรรมย่อยและชนชั้นของสังคม

2) ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การซื้อซึ่งประกอบด้วย

(1) กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มนี้จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติความคิดเห็นและค่านิยมบุคคลในกลุ่มอ้างอิง

(2) กลุ่มครอบครัว (Family) บุคคลในครอบครัวถือว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อทัศนคติความคิดเห็นและค่านิยมของบุคคล

(3) บทบาทและสถานะ (Roles and Statuses) บุคคลคนหนึ่งอาจจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับหลายกลุ่ม ซึ่งบุคคลนั้นจะมีบทบาทและสถานะที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มที่รวมอยู่

3) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิตครอบครัว อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำรงชีวิต

4) ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factors) การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางจิตวิทยาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายในตัวผู้บริโภคเองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อและการใช้สินค้า

ฉัตรพร เสมอใจ (2550: 57) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีการตัดสินใจที่เหมือนหรือแตกต่างกันนั้นล้วนมีผลมาจากลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถแบ่งปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจได้เป็น 2 ประการ คือ 1) ปัจจัยภายใน (Internal Factors) และ 2) ปัจจัยภายนอก การเรียนรู้ (Learning) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการรับรู้และประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนแปลงและคงอยู่ในระยะยาว ดังนั้นหากมีการรับรู้แต่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อนข้างจะคงที่ก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้

2) ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวของบุคคลซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรม โดยปัจจัยภายนอกแบ่งออกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่

(1) สภาพเศรษฐกิจ (Economy) เป็นสิ่งที่กำหนดอำนาจซื้อของผู้บริโภคทั้งในรูปของตัวเงินและปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) ครอบครัว (Family) การเลี้ยงในภาพครอบครัวที่ต่างกันส่งผลให้บุคคลมีความแตกต่างกัน เช่น การตอบสนองต่อความต้องการต่อผลิตภัณฑ์ของบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากครอบครัวซึ่งครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมบุคคลได้สูงกว่าสถาบันอื่นๆ เนื่องจากบุคคลจะใช้ชีวิตในวัยเด็กซึ่งเป็นวัยซึมซับและเรียนรู้ลักษณะอันจะก่อให้เกิดเป็นนิสัยประจำของบุคคลไปตลอดชีวิต เป็นต้น

(3) สังคม (Social) กลุ่มสังคมรอบๆ ตัวของบุคคลมีผลต่อการปรับพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันของสังคม เพื่อการยอมรับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือที่เรียกว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ประกอบด้วยรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyles) ค่านิยมของสังคม (Social Values) และความเชื่อ (Believes) นอกจากนี้สังคมอาจเป็นได้ทั้งสังคมอาชีพและสังคมท้องถิ่นทำให้ต้องศึกษาถึงลักษณะของสังคมเพื่อจะทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลของสังคมที่มีต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยเฉพาะบรรทัดฐาน (Norms) ที่สังคมกำหนด

(4) วัฒนธรรม (Culture) เป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่สังคมเชื่อถือเป็นสิ่งดีงามและยอมรับมาปฏิบัติเพื่อให้สังคมดำเนินและมีพัฒนาการไปได้ด้วยดี บุคคลในสังคมเดียวกันจึงต้องยึดถือและปฏิบัติตามวัฒนธรรมเพื่อการอยู่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยวัฒนธรรมเป็นกลุ่มของค่านิยมพื้นฐาน (Basic Values) การรับรู้ (Perception) ความต้องการ (Wants) และพฤติกรรม (Behaviors) ซึ่งเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกของสังคมในครอบครัว ชุมชน และสังคมจึงเป็นรูปแบบหรือวิถีทางในการดำเนินชีวิตที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับ ประกอบด้วยค่านิยมการแสดงออก ค่านิยมการใช้วัตถุหรือสิ่งของ หรือแม้กระทั่งวิถีคิดก็เป็นวัฒนธรรมด้วย

(5) ตัวกระตุ้นทางการตลาด (Marketing Stimuli) โอกาสที่ผู้บริโภคจะได้พบเห็น รู้สึกคุ้นเคยกับสินค้าหรือบริการนั้น โดยใช้เครื่องมือทางการตลาด คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด ซึ่งทำให้ผู้บริโภคมีความไว้วางใจและความยินดีที่จะใช้สินค้านั้น ดังนั้นธุรกิจจึงควรเน้นในเรื่องของการทำให้เกิดการพบเห็นในตราสินค้า (Brand Contract) นำสินค้าเข้าไปให้ผู้บริโภคได้พบเห็น ได้รู้จัก สัมผัส ได้ยิน ได้ฟังด้วยความถี่สูง การสร้างให้บุคคลเกิดการเปิดรับมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้ได้ประโยชน์มากขึ้นเท่านั้น สภาพแวดล้อม (Environment) การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั่วไป เช่น ความแปรปรวนของสภาพอากาศ การขาดแคลนน้ำหรือเชื้อเพลิง ผลกระทบของปรากฏการณ์ El Ninyo และ La Niya เป็นต้น ส่งผลให้เกิดการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่น การเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันของสภาพอากาศทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อเครื่องปรับอากาศได้เร็วและง่ายขึ้น หรือราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นมากส่งผลให้ผู้บริโภคใช้รถยนต์น้อยลง เป็นต้นจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคดีกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริโภคแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ ซึ่งมีผลมาจากความแตกต่างกันของลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลทำให้พฤติกรรมการตัดสินใจของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคนั้นสามารถแบ่งออกเป็นสองปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน (Internal Factor) เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคลในด้านความคิดและการแสดงออกซึ่งมีพื้นฐานมาจากสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น ความจำเป็น ความต้องการของบุคคลแรงจูงใจ บุคลิกภาพ ทัศนคติ การรับรู้และการเรียนรู้ และสำหรับปัจจัยภายนอก (External Factor) เป็นปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวของบุคคลซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรม ประกอบด้วยสภาพเศรษฐกิจ ครอบครัว สังคม วัฒนธรรม ตัวกระตุ้นทางการตลาดและสภาพแวดล้อมทั่วไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

พรพรรณ ยาใจ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของนักศึกษาต่างชาติในการเข้ามาเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนในประเทศไทย กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การวิจัย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของนักศึกษาต่างชาติในการเข้ามาเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย ประกอบด้วยนักศึกษาต่างชาติคณะ/โครงการต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 233 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามซึ่งผลการวัดค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่า Chi-Square ผลการวิจัย พบว่า 1) ข้อมูลทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ถึง 58.4 เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีอายุระหว่าง 20-25 ปี ร้อยละ 64.4% ประเทศที่มาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มากที่สุด คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 15.9 นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดโดยคิดเป็นร้อยละ 47.6 ที่เลือกเข้ามาศึกษาต่อในโครงการไทยศึกษา เลือกที่จะเรียนต่อในระดับการศึกษาปริญญาตรี โดยมีสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยคิดเป็นร้อยละ 52.8 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของนักศึกษาต่างชาติในการเข้ามาเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบร่วมกัน 4 ปัจจัย คือปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาปัจจัยด้านประชาสัมพันธ์ และปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจของนักศึกษาต่างชาติในการเข้ามาเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีปัจจัยทางด้านหลักสูตรและปัจจัยด้านประชาสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยทางด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา และปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของนักศึกษาต่างชาติในการเข้ามาเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบร่วมกัน 4 ปัจจัย คือปัจจัยด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านจิตวิทยา และด้านเศรษฐกิจความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอก กับการตัดสินใจของนักศึกษาต่างชาติในการเข้ามาเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีปัจจัยทางด้านสังคมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านวัฒนธรรมด้านจิตวิทยาและด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธนภุต ยืนยงเดชา (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นอันดับหนึ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านการผลิตบัณฑิตจำนวนมากที่มีความสำคัญในระดับมากต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รองลงมาคือ จบจากสถาบันนี้แล้วจะมีโอกาสในการประกอบอาชีพสูงกว่าสถาบันอื่น สำหรับปัจจัยทางด้านราคาถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญกับการเลือกศึกษา ในระดับมากที่สุด ปัจจัยทางด้านสถานที่คือ ปัจจัยเรื่องมหาวิทยาลัยใกล้ภูมิลำเนาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดในทุกๆ ด้าน รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยมีสิ่งแวดล้อม

ที่เอื้ออำนวยแก่การเรียนรู้ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ มีคณะให้เลือก
ศึกษาจำนวนมาก รองลงมาคือมีโควตาแลโครงการจำนวนมากสำหรับนักเรียนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาคือมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย ส่วนปัจจัยด้านส่วนบุคคลมีความสำคัญใน
ระดับ คือ ประสิทธิภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัย รองลงมาคือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีความ
หน้าเชื่อถือ ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ การมีบริการทาง
การศึกษาที่รวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ และปัจจัยทางด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ
คือ การที่มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงในระดับประเทศรองลงมา คือ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการ
ประชาสัมพันธ์ได้ทั่วถึง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เป็นอันดับหนึ่งอีก คือ เพื่อน การเลือกศึกษาต่อตามเพื่อนมีอิทธิพลกับกลุ่มตัวอย่างสูงมาก รองลงมา
คือ รุ่นพี่ และการมีมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยในฝัน เป็นมหาวิทยาลัยที่เหมาะสมกับตัวเอง เลือก
ตามความต้องการของผู้ปกครอง และเลือกตามคำโฆษณา ประชาสัมพันธ์หรือประกาศ ตามลำดับ
ศศิวิมล แสนเมือง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งใจเลือกมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี ของนักเรียนที่มีผลการเรียนดีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมี
วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาภาพลักษณ์ด้านบุคลิกภาพของ มทส. ในมุมมองของนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) ศึกษาปัจจัยในการเลือกมหาวิทยาลัย
โดยทั่วไปของนักเรียนที่มีผลการเรียนดีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3)
ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านภาพลักษณ์โดยรวมต่อการเลือก มทส. ในมุมมองของนักเรียนที่มีผล
การเรียนดีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 4) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านหลักสูตร
ต่อการเลือก มทส. ในมุมมองของนักเรียนที่มีผลการเรียนดีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
และ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเหตุผลส่วนบุคคลต่อการเลือก มทส. ในมุมมองของนักเรียน
ที่มีผลการเรียนดีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยแยกปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งใจเลือก
ประกอบด้วย ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ ปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยด้านเหตุผลส่วนบุคคล โดยมี
ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงสุดในสายการศึกษา
คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่จังหวัด
นครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดชัยภูมิโดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษา
จำนวน 497 คน ผลการศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ด้านบุคลิกของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีแบ่ง
ออกเป็น 5 ปัจจัย คือ ด้านบุคลิกภายนอก ได้แก่ รักสงบ สะอาด สงบเสงี่ยม และมีการปรับปรุง
ตลอดเวลา ด้านความสามารถ ได้แก่ ฉลาด มั่นคง กระตือรือร้น รวดเร็ว ด้านการเรียน ได้แก่ จริงจัง
เคร่งเครียด มีสาระยาก ด้านรสนิยม ได้แก่ ติดดิน บ้านนอก ด้านมูลค่า ได้แก่ แพง ทันสมัย และผล
การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งใจเลือกมหาวิทยาลัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 3 ด้าน
ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ ด้านหลักสูตร และเหตุผลส่วนบุคคล พบว่า ทั้งปัจจัยด้านภาพลักษณ์ ด้าน
หลักสูตร และเหตุผลส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

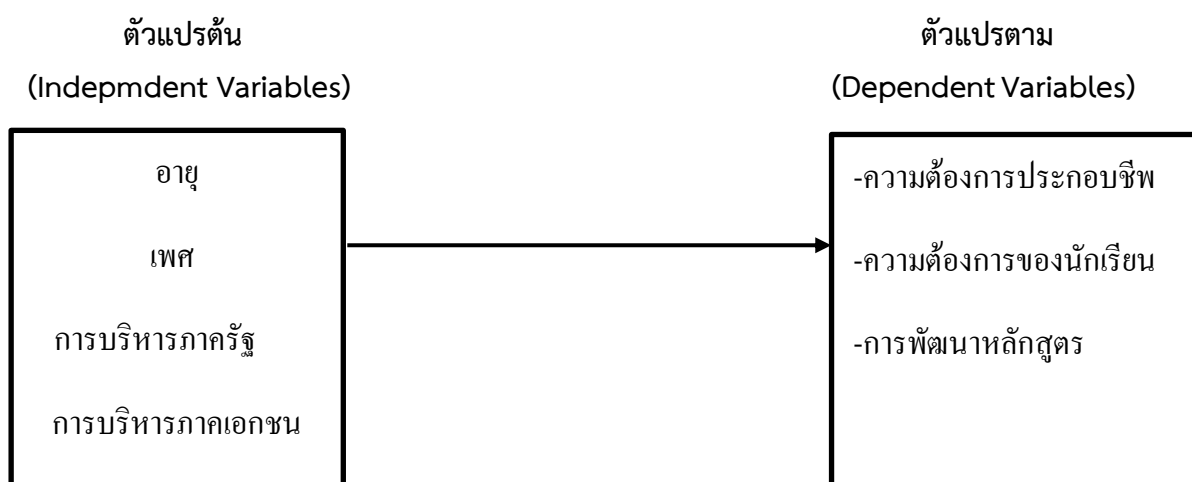
เมธาวี สุขปาน (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของนักเรียน วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยตัวอย่างเก็บจากนักเรียนที่ศึกษาในปีสุดท้ายของระดับการศึกษาระดับวิชาชีพ(ปวช.) ของวิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี จำนวน 400 คน วิธีการวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมเก็บข้อมูล สามารถเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพจากนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี แบบสอบถามที่ใช้วิเคราะห์จำนวน 400 ชุด โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการทดสอบสมมติฐานด้วยแบบจำลองโลจิสติกส์ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนของความสำคัญทางด้านความพึงพอใจกับต้นทุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาสในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี เมื่อพิจารณาระดับความสำคัญของปัจจัยทั้งสองด้านพบว่านักเรียนให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ชื่อเสียงของสถานศึกษาที่เป็นที่รู้จักมาอย่างยาวนานและเป็นของรัฐบาล รองลงมาได้แก่ความชอบและความถนัดส่วนตัว รวมทั้งการชักชวนจากเพื่อนตามลำดับ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Cubillo, Sanchez and Cervino (2006) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการในการตัดสินใจของนักศึกษาในต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างโมเดลของกระบวนการตัดสินใจของนักศึกษาที่เลือกศึกษาในต่างประเทศที่มาจากหลากหลายปัจจัยแตกต่างกัน เพื่ออธิบาย วิเคราะห์และอธิบายปัจจัยต่างๆ ต่อการตัดสินใจของนักเรียน ซึ่งในโมเดลนั้นได้สรุปและนำเสนอขั้นตอนในการตัดสินใจว่าขึ้นกับปัจจัย 5 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) เหตุผลและความส่วนบุคคล 2) ผลกระทบด้านภาพลักษณ์ของประเทศ 3) ภาพลักษณ์ของเมือง 4) ภาพลักษณ์ของสถาบัน และ 5) โปรแกรมการศึกษา

6. กรอบแนวความคิด

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารท้องถิ่นโดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังนี้

- 3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษางานวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น มีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

ประชากร การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากประชากร 2 กลุ่ม คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3,314 คน (ข้อมูล เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2559)

โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม จำนวน 161 คน

โรงเรียนนครสวรรค์ จำนวน 57 คน

โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม จำนวน 173 คน

โรงเรียนเพชรพิทยาคม จำนวน 1,514 คน

โรงเรียนดอนทองวิทยา จำนวน 1,153 คน

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพชรบูรณ์ จำนวน 256 คน

ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้วิธีการจับสลาก ให้ได้ครบจำนวน 357 คน

2. ผู้ประกอบการระดับผู้บริหารในระดับสูงและระดับกลางในหน่วยงานราชการ จำนวน 20 คน ได้แก่ศูนย์ราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ 5 คน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล 5 คน เทศบาลท่าพล 5 คน องค์การบริหารส่วนตำบล สะเดียง 5 คน และเอกชนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

1) การกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamanae

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดไว้ให้มีค่า

เท่ากับร้อยละ 5

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{3,314}{1 + 3,314(0.052)} \\ &= 357 \end{aligned}$$

2) กลุ่มผู้ประกอบการระดับผู้บริหารในระดับสูงและระดับกลางในหน่วยงานราชการ จำนวน 20 คน ได้แก่ศูนย์ราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ 5 คน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล 5 คน เทศบาลท่าพล 5 คน องค์การบริหารส่วนตำบล สะเดียง 5 คน และเอกชนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 20 คนโดยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

1) ใช้แบบสอบถาม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างจำนวน 357 คน โดยลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ สายวิชา โรงเรียน อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนนเท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Opened-Ended Questions) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นต้นว่า ปัญหา อุปสรรค ความต้องการ ในการคำถามเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนเข้าที่จะศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น

2) ใช้แบบสอบถาม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ คือกลุ่มผู้ประกอบการหรือผู้บริหารระดับสูงหรือระดับกลางของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 40 คน โดยลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาการบริหารท้องถิ่น เป็นการประเมินแบบสอบถามความสนใจเกี่ยวกับวิชาการบริหารท้องถิ่น โดยแบ่งระดับความสนใจออกเป็น 5 ระดับคือ

คะแนน	ความหมาย
5	หมายถึงมีความสนใจมากที่สุด
4	หมายถึงมีความสนใจมาก
3	หมายถึงมีความสนใจปานกลาง
2	หมายถึงมีความสนใจน้อย
1	หมายถึงมีความสนใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Opened-Ended Questions) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.3 การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้ศึกษา ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น ในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอลหนังสือจากคณะบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ในการเก็บข้อมูล และรายละเอียดต่าง ๆ จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดเพชรบูรณ์

2. นำแบบสอบถาม พร้อมทั้งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปมอบให้กลุ่มตัวอย่าง อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา การกรอกข้อมูลและรับกลับด้วยตนเอง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมด นำมาลงรหัสประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ สายวิชา โรงเรียน อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา นำมาแจกแจงค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของ ตารางบรรยายและสรุป

3. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ตรวจให้คะแนนการตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนนเท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	1	คะแนน

4. จากนั้น ผู้ศึกษารวบรวมคะแนนทั้งหมดของแบบวัดเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยแต่ละด้านมีเกณฑ์การพิจารณาตามช่วงคะแนนเฉลี่ย (สินทร ศีลา 2540 : 78) มีดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00 หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50 หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50 หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50 หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50 หมายถึง	น้อยที่สุด

5. แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะแบบปลายเปิดนำมาสรุปตามประเด็นที่สำคัญในรูปแบบของการบรรยาย โดยจัดกลุ่มที่คล้ายๆ หรือเหมือนกันมาติดเป็นร้อยละในตาราง นำข้อมูลมาวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytical induction) การตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมปรากฏการณ์ และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยายโดยการประมวลข้อสรุปตามประเด็นต่างๆ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

2. สถิติวัดระดับ ได้แก่ วัดค่ากลางข้อมูลค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ผู้วิจัยวิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น

ตอนที่ 3 สอบถามความต้องการผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ต่อภาวการณ์ทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวน และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้ใช้บัณฑิตทั้งภาครัฐและเอกชน	40	11.20
1.2 นักเรียน	317	88.79
รวม	357	100.00
2. สังกัด		
2.1 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม	52	14.56
2.2 โรงเรียนนครสวรรค์	52	14.56
2.3 โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม	52	14.56
2.4 โรงเรียนเพชรพิทยาคม	15	4.20
2.5 โรงเรียนดอนทองวิทยา	52	14.56
2.6 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพชรบูรณ์	52	14.56
2.7 ผู้ใช้บัณฑิตภาครัฐ	20	5.60
2.8 ผู้ใช้บัณฑิตเอกชน	20	5.60
รวม	357	100.00

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 357 คน พบว่า สถานภาพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ผู้ใช้บัณฑิตทั้งภาครัฐ ร้อยละ 5.60 รองลงมาผู้ใช้บัณฑิตทั้งภาคเอกชน ร้อยละ 5.60 และนักเรียน ร้อยละ 88.79 สังกัดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ โรงเรียนพิจิตรพิทยาคมร้อยละ 14.56 โรงเรียนนครสวรรค์ ร้อยละ 14.56 โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ร้อยละ 14.56 โรงเรียนเพชรพิทยาคม ร้อยละ 4.20โรงเรียนดอนทองวิทยา ร้อยละ 14.56โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเพชรบูรณ์ ร้อยละ 14.56 รองลงผู้ใช้บัณฑิตภาครัฐ ร้อยละ 5.60 และผู้ใช้บัณฑิตเอกชน ร้อยละ 5.60 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น

1. วิเคราะห์ระดับความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จำแนกเป็นรายประเด็น
2. วิเคราะห์ความต้องการผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่นต่อภาวการณ์ทำงาน

**1.วิเคราะห์ระดับความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จำแนกเป็นรายประเด็น**

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ระดับความต้องการของนักเรียนเข้า
ศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น
จำแนกเป็นรายประเด็น

วิเคราะห์ระดับความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จำแนกเป็นรายประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
1. ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ท่านเห็นว่ามีเหมาะสม	3.75	0.93	มาก
2. ในด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐาน ท่านเห็นว่ามี ความเหมาะสม	4.15	0.93	มาก
3. ในด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการ บริหารงานท้องถิ่น	4.71	0.93	มากที่สุด
4. หลักสูตรนี้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการประกอบอาชีพ เช่น นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ตำรวจ ทหาร ปลัด ฯลฯ	4.73	0.92	มากที่สุด
5. หลักสูตรนี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบัน	4.75	0.92	มากที่สุด
6. หลักสูตรนี้สอดคล้องกับตลาดงานที่จะรองรับ	3.75	0.93	มาก
7. การศึกษาสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนจบ มาแล้วมีโอกาสที่จะได้ทำงานในหน่วยงานที่ดีและมั่นคง	4.15	0.93	มาก
8. การศึกษาสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนจบ มาแล้วมีโอกาสที่จะได้ทำงานได้ค่าตอบแทน (เงินเดือน) ดี	4.15	0.93	มาก
9. ท่านเห็นสมควรที่จะเปิดสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น	4.85	0.92	มาก
โดยรวม	46.11	8.34	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 46.11$) เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็น พบว่า ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ท่านเห็นว่ามี
ความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.75$) ในด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐาน ท่านเห็นว่ามี
ความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$) ในด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น
($\bar{X} = 4.71$) หลักสูตรนี้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการประกอบอาชีพ เช่น นักวิเคราะห์นโยบายและ
แผน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ตำรวจ ทหาร ปลัด ฯลฯ ($\bar{X} = 4.73$) หลักสูตรนี้สอดคล้องกับ
ความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.75$) หลักสูตรนี้สอดคล้องกับตลาดงานที่จะรองรับ
($\bar{X} = 4.75$) การศึกษาสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนจบมาแล้วมีโอกาสที่จะได้
ทำงานในหน่วยงานที่ดีและมั่นคง ($\bar{X} = 4.15$) การศึกษาสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จะช่วย

ให้ผู้เรียนจบมาแล้วมีโอกาสที่จะได้ทำงานได้ค่าตอบแทน (เงินเดือน) ดี ($\bar{X} = 4.15$) และท่านเห็นสมควรที่จะเปิดสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.85$)

ตอนที่ 3 ด้านความต้องการผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่นต่อภาวการณ์ทำงานบัณฑิต

1. ความต้องการผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า การศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้น นิสิต หรือนักศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้สรรพวิชาจำนวนมาก สร้างปัญญา พัฒนาคน ฝึกฝนคุณธรรม เพื่อที่จะนำความรู้ไปประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จะต้องอ่านมาก เพื่อปัญญาในระดับนี้ต้องฟังมาก เพราะเป้าหมายของการเรียนเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในระดับกว้าง เพื่อจะได้บูรณาการและนำไปใช้ให้สอดคล้องกับทิศทางที่แต่ละคนได้ศึกษาหาความรู้ ดังนั้นบัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และชำนาญการในวิชาชีพของตนเองทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อย่างดีเยี่ยมในด้านการบริหารงานท้องถิ่น

2. ความต้องการผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า ปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก ทำให้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิต ทั้งเรื่องการเรียนรู้และการทำงาน เช่น การคอมพิวเตอร์แทนที่คนตัวนักศึกษาจึงต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยนการทำงานให้ได้ทุกที่ทุกเวลา หรือทำงานออนไลน์ แต่ในขณะเดียวกัน ยังคงเน้นสร้างทักษะคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และได้ลงมือปฏิบัติจริง มีวินัยใฝ่เรียนรู้ เป็นบัณฑิตที่มีความรู้ มีทักษะสูง และแข่งขันได้ในระดับสากล ที่สำคัญคือสามารถนำความรู้ความสามารถไปสร้างเป็นนวัตกรรมใหม่ได้ เป็นผู้ที่มีศักยภาพการบริการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตสู่สังคม โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นสะพานเชื่อมโยงเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดนอย่างเสริมสร้างคุณประโยชน์

3. ความต้องการผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับลักษณะของสังคมในปัจจุบัน โดยมีการนำคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้เป็นพื้นฐานและเป็นเครื่องชี้นำรูปแบบการดำรงชีวิต มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม มีความคิดเห็นว่า ลักษณะของสังคมในปัจจุบันโดยบัณฑิตต้องมีการนำคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้เป็นพื้นฐานและเป็นเครื่องชี้นำรูปแบบการดำรงชีวิต ตัวบัณฑิตต้องมีจิตสำนึกตระหนักถึงความสำคัญในคุณลักษณะของความเป็นไทย เช่น กตัญญู กตเวที การใช้ชีวิตโดยอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ความเกรงใจ ความมีน้ำใจโอบอ้อมอารี และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ที่สำคัญเป็นผู้ที่รู้จักสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย ตามสิทธิที่พึงมีต่อสังคม และปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองไทยบนรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันยังประโยชน์สุขแก่ประเทศชาติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 357 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 40 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และการจัดโควตา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น ปรากฏผลดังนี้

จากข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 357 คน พบว่า สถานภาพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ผู้ใช้บัณฑิตทั้งภาครัฐและผู้ใช้บัณฑิตทั้งภาคเอกชนพึงพอใจที่จะสนับสนุนการให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น และนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ โดยวิเคราะห์ระดับความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น พบว่าความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการจำแนกเป็นรายประเด็นในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ท่านเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากในด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐาน ท่านเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรนี้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการประกอบอาชีพ เช่น นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ตำรวจ ทหาร ปลัดอยู่ในระดับมาก หลักสูตรนี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก หลักสูตรนี้สอดคล้องกับตลาดงานที่จะอยู่ในระดับมากการศึกษาสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนจบมาแล้วมีโอกาสที่จะได้ทำงานในหน่วยงานที่ดีและมั่นคงอยู่ในระดับมาก การศึกษาสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนจบมาแล้วมีโอกาสที่จะได้ทำงานได้ค่าตอบแทน (เงินเดือน)ดีอยู่ในระดับมาก และท่านเห็นสมควรที่จะเปิดสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

ความต้องการผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่นต่อภาวการณ์ทำงาน มีความต้องการให้บัณฑิตมีคุณลักษณะดังนี้ บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและชำนาญการในวิชาชีพของตนเองทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างดีเยี่ยม ในด้านการ

บริหารงานท้องถิ่น บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับลักษณะของสังคมในปัจจุบัน โดยมีการนำคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้เป็นพื้นฐานและเป็นเครื่องชี้นำรูปแบบการดำรงชีวิต “มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม

อภิปรายผล

ผลการวิจัย การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

การศึกษาความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น อยู่ในระดับแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการของนักเรียนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ท่านเห็นว่ามีเหมาะสม ในด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐาน ท่านเห็นว่ามีเหมาะสม ในด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น หลักสูตรนี้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการประกอบอาชีพ เช่น นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ตำรวจ ทหาร ปลัด หลักสูตรนี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบัน หลักสูตรนี้สอดคล้องกับตลาดงานที่จะรองรับ การศึกษาสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนจบมาแล้วมีโอกาสที่จะได้ทำงานในหน่วยงานที่ดีและมั่นคง การศึกษาสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนจบมาแล้วมีโอกาสที่จะได้ทำงานได้ค่าตอบแทน (เงินเดือน) ดี ท่านเห็นสมควรที่จะเปิดสาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวิ สุขปาน เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของนักเรียน กรณีศึกษาวิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี ผลการศึกษาพบว่า คะแนนของความสำคัญทางด้านความพึงพอใจกับต้นทุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาสในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี เมื่อพิจารณาระดับความสำคัญของปัจจัยทั้งสองด้านพบว่านักเรียนให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ชื่อเสียงของสถานศึกษาที่เป็นที่รู้จักมาอย่างยาวนานและเป็นของรัฐบาล รองลงมาได้แก่ ความชอบและความถนัดส่วนตัว รวมทั้งการชักชวนจากเพื่อนตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 บัณฑิตต้องมีความเชี่ยวชาญและชำนาญการในวิชาชีพของตนเองทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างดีเยี่ยม ในด้านการบริหารงานท้องถิ่น กับหน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อขอความช่วยเหลือและสนับสนุน การดำเนินงานในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 บัณฑิตต้องมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและนักเรียนในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ โดยกำหนดให้ผู้นำชุมชนหรือประชาชนในเขตพื้นที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ(2551: 1) **การพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลา** ตามเหตุปัจจัยต่างๆ
เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและ
มีคุณธรรม
- กระทรวงศึกษาธิการ(2551:1) **เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียนสำหรับความหมายของวิชาสังคม
ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**
- กูด(Carter V.Good, 1978) **สาระของสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์
รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และภูมิศาสตร์** โดยเลือกแล้วว่าเหมาะสมแก่การศึกษา
- จาโรลิเมค(John Jarolimek,1967: 4) **ความสัมพันธ์ของ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
และทางสังคม**
- นางผสมพร ประจันตะเสน **การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศของไทย ของนักเรียนชั้น ม.1/3 โรงเรียน
บ้านกร่างวิทยาคม ปีการศึกษา 2550**
- นางพัชรบูลย์ ภูมิพันธุ์ (2550) **ศึกษาเรื่อง อาณาจักรสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**
- นางอัจฉรา มณีนิล (2545) **เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา
ระหว่าง การ สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบปกติเรื่องลักษณะ ภูมิ
ประเทศ**
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2548) **การตัดสินใจ** มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลเพราะ
การทำ กิจกรรมทุกอย่างมีการตัดสินใจเข้าไปเกี่ยวข้องแทบทั้งสิ้นการตัดสินใจที่สำคัญ
ประการหนึ่งใน ชีวิตของผู้เรียน
- เพรสตัน (Ralph C. Preston, 1960) **สังคมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิชาสังคมศาสตร์ที่เลือกเฟ้น
มาเพื่อใช้ในการสอน**
- มลฤดี สุวรรณมัลย์ (2538 : บทคัดย่อ) **ศึกษาเกี่ยวกับผลของการสรุปความคิดรวบยอดเนื้อ
เรื่องต่างๆ รูปแบบที่มีต่อการเรียนรู้อุปและ ความคงทนของการเรียนรู้เรื่องกลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ ชีวิตของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์**
- ไมเคิลลิส (Michaelis, 1985 :3-4) **ประมวลความหมายของวิชาสังคมในเชิงปรัชญาและความ
เชื่อแบบต่างๆ**
- วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา(2555:1-31) **การค้นคว้าของนักสังคมศาสตร์ในสาขา
สังคมศาสตร์แขนง ต่างๆ พร้อมทั้งต้องมี มโนคติการจัดการเนื้อหาที่จะสอนเป็น
สิ่งสำคัญ**
- วิฑูรย์ ตันศิริมงคล (2542) **กระบวนการตัดสินใจที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก พัฒนา
ตนเอง การ พัฒนาตนเอง.** 344 2542 254 หน้า : ภาพประกอบ, แผนภูมิ ; 21 ซม
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2549,หน้า 7) **ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณ
ค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต(Likert Scale)**